

Ι. Ν. ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΦΑΝΕΡΩΜΕΝΗΣ & ΑΓΙΩΝ ΤΡΙΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ

Άρκαδιουπόλεως 20 (Καλλιθέα), Τ.Κ. 546 32, τηλ. 512-278

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΦΥΛΛΑΔΙΟ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
«ΣΚΟΠΙΑ»
ΤΩΝ «ΜΑΡΤΥΡΩΝ ΤΟΥ
ΙΕΧΩΒΑ»
Α' ΜΕΡΟΣ

- ✓ Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ τής
Έταιρείας «ΣΚΟΠΙΑ».
- ✓ ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ
- ✓ ΘΕΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ
- ✓ ΑΓΙΟ ΠΝΕΥΜΑ
- ✓ «ΙΕΧΩΒΑ». Ένα ανύπαρκτο όνομα.
- ✓ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΙΕΡΑ ΠΑΡΑΔΟΣΗ
- ✓ ΘΕΟΤΟΚΟΣ
- ✓ ΑΓΙΟΙ
- ✓ ΑΓΙΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ
- ✓ ΤΙΜΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ζοῦμε σέ μια πατρίδα ἢ ὅποια ἔχει τὴν ἰδιαίτερη εὐλογία ἀπὸ τὸν Θεό· νά κουβαλᾷ μιά μοναδική πνευματικὴ κληρονομιά· τὴν Ὁρθόδοξη πίστη καὶ παράδοση. Ὅλοι σχεδόν οἱ πολιτισμένοι ἄνθρωποι ἐνδιαφέρονται γιὰ τὴν καταγωγή τους καὶ ἐρευνοῦν τίς «ρίζες» τους. Πολλοὶ ὅμως ἀπὸ ἐμᾶς, ἂν καὶ εἴμαστε κληρονόμοι ἐνός τόσο πολῦτιμου κληροδοτήματος, ἀγνοοῦμε ἐν πολλοῖς τό περιεχόμενό του, μέ ἀποτέλεσμα νά ἐκθέτουμε τούς ἑαυτούς μας στίς προκλήσεις τῶν διαφόρων αἱρέσεων πού ἀπειλοῦν νά νοθεύσουν τὴν Ὁρθόδοξη πίστη μας καὶ νά ἀποκόψουν τὰ μέλη της ἀπὸ τό Σῶμα τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας μας.

Σήμερα, ἡ Ἐκκλησία καλεῖται νά ἀντιμετωπίσει μιά πλειάδα θρησκευτικῶν ὁμάδων καὶ ὀργανώσεων ὀλοκληρωτικοῦ χαρακτήρα, οἱ ὁποῖες ἀφενός ἀπειλοῦν τὴ δογματικὴ ἀκρίβεια τῆς πίστες μας, καὶ ἀφετέρου θέτουν μέ τὴν τακτικὴ τους σέ δοκιμασία τὴ συνοχὴ θεμελιωδῶν κοινωνικῶν δομῶν, ὅπως ἡ οἰκογένεια. Ἐνας τέτοιος κίνδυνος προέρχεται ἀπὸ τὴ «Φυλλαδικὴ Ἐταιρεία ΣΚΟΠΙΑ». Πρόκειται γιὰ μιά ἔταιρεία ἢ ὅποια κατάφερε νά ἐδραιωθεῖ στὰ τέλη τοῦ 19ου αἰῶνα, χρησιμοποιοῦντας τό προσωπεῖο τῆς θρησκευτικῆς ὀργάνωσης. Οἱ ὀπαδοὶ της αὐτοαποκαλοῦνται «Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά» («Μ.τ.Ι.»). Μέ τὴν Ἐταιρεία αὐτὴ καὶ μέ τούς ὀπαδούς της θά ἀσχοληθοῦμε στὸ παρόν φυλλάδιο.

Ἡ αἵρεση τῶν «Μ.τ.Ι.», λοιπόν, εἶναι πολὺ γνωστὴ καὶ ταυτόχρονα πολὺ ἄγνωστη. Πολὺ γνωστὴ, γιατί ὅλοι, λίγο ἢ πολὺ, ἔχουν ἀκούσει κάτι γι' αὐτὴν. Πολὺ ἄγνωστη, γιατί ἐλάχιστοι ἔχουν ἀσχοληθεῖ μαζί της, ὥστε νά γνωρίζουν ἐπαρκῶς τὰ πιστεύω της. Ὅπως κάθε αἵρεση, ἔτσι καὶ ἡ συγκεκριμένη ἀποτελεῖ παρέκκλιση ἀπὸ τὴν ὀρθὴ πίστη, διαστρέβλωση τῶν ἀληθειῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ, καὶ τελικὰ σοβαρό κίνδυνο, πού ὀδηγεῖ σέ σύγχυση καὶ πλάνη πιστὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας.

Οἱ «Μ.τ.Ι.» ὅμως δέν ἀποτελοῦν μιά συνηθισμένη αἵρεση, ἀλλὰ παρουσιάζουν πολλές ἰδιαιτερότητες. Μέ ὅλες σχεδόν τίς αἱρέσεις μπορούμε νά διαλεχθοῦμε παρά τίς ὅποιες διαφωνίες μας, ἐφόσον

υπάρχει αναφορά στο ίδιο πάντοτε κείμενο της Άγ. Γραφής. Στην περίπτωση όμως των «Μ.τ.Ι.» δέν μπορεί νά συμβεῖ αὐτό. Ἐχουν ἐπιφέρει τόσες πολλές ἀλλοιώσεις στό πρωτότυπο κείμενο τῆς Άγ. Γραφής, ὥστε ἡ Γραφή τήν ὁποία αὐτοί χρησιμοποιοῦν νά ἐμφανίζεται ἐντελῶς ξένη ὡς πρός τό αὐθεντικό καί εὐρύτερα παραδεκτό κείμενο, καί, ὡς ἐκ τούτου, νά καθίσταται σχεδόν ἀδύνατη ἡ ὁποιαδήποτε παραγωγική συζήτηση μαζί τους.

Πρέπει νά ὁμολογήσουμε, ὅτι ἡ προσέγγιση καί ἡ μελέτη τῶν θέσεών τους εἶναι ἐξαιρετικά ἐπίπονη καί περίπλοκη ἀκόμα καί γιά ὅσους διαθέτουν τίς κατάλληλες θεολογικές γνώσεις. Καί αὐτό, γιατί ὁ Ὁρθόδοξος ὁμιλητής καλεῖται συνήθως νά ἀντιμετωπίσει ἕναν «Μ.τ.Ι.» μέσα σ' ἕνα λαβύρινθο ἀληθοφανῶν ἀγιογραφικῶν «ἀποδείξεων», ἀπό τόν ὁποῖο λαβύρινθο δέν μπορεί νά βγεῖ, παρά μόνο ἂν κρατάει τό μίτο μιᾶς βαθειᾶς γνώσης τῆς Άγ. Γραφής, καί ἂν ἔχει τήν ἱκανότητα νά ἐντοπίζει τά ἀμέτρητα λογικά ἄλματα τῆς ἐπιχειρηματολογίας τους.

Ἡ προσπάθεια αὐτή προσέγγισης τῆς αἵρεσης τῶν «Μ.τ.Ι.» ἴσως νά ἦταν εὐκολότερη γιά τόν Ὁρθόδοξο συνομιλητή, ἂν αὐτός ἦταν ἐφοδιασμένος μέ τόν πλοῦτο τῆς Παραδόσεως τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας, ὁ ὁποῖος δυστυχῶς ἔμεινε ἐν πολλοῖς ἀνεκμετάλλευτος. Εἶναι, λοιπόν, χρέος ὄλων μας, κληρικῶν καί λαϊκῶν, νά ἐνημερωθοῦμε καί νά καταρτιστοῦμε κατάλληλα γύρω ἀπό τήν αἵρεση τῆς Ἑταιρείας «ΣΚΟΠΙΑ».

Ἀπαραίτητο ὡστόσο εἶναι νά γνωρίζουμε καί κάποια ἱστορικά στοιχεῖα γύρω ἀπό τή γέννηση, τήν ἐξέλιξη καί τόν τρόπο πού ἐξαπλώνεται σήμερα ἡ Ἑταιρεία «ΣΚΟΠΙΑ».

Τό φυλλάδιο αὐτό τιτλοφορεῖται «**ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΦΥΛΛΑΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ «ΣΚΟΠΙΑ» ΤΩΝ «ΜΑΡΤΥΡΩΝ ΤΟΥ ΙΕΧΩΒΑ»**». Χωρίζεται σέ τρία μέρη. Τά θέματα πού περιλαμβάνει καθένα ἀπ' αὐτά εἶναι τά ἑξῆς:

Α' ΜΕΡΟΣ:

- ✓ Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ τῆς Ἑταιρείας «ΣΚΟΠΙΑ».
- ✓ ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ
- ✓ ΘΕΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

- ✓ ΑΓΙΟ ΠΝΕΥΜΑ
- ✓ «ΙΕΧΩΒΑ». Ένα ανύπαρκτο όνομα.
- ✓ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΙΕΡΑ ΠΑΡΑΔΟΣΗ
- ✓ ΘΕΟΤΟΚΟΣ
- ✓ ΑΓΙΟΙ
- ✓ ΑΓΙΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ
- ✓ ΤΙΜΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

Β' ΜΕΡΟΣ:

- ✓ ΕΚΚΛΗΣΙΑ. Τά χαρακτηριστικά γνωρίσματα της.
- ✓ ΙΕΡΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ (Βάπτισμα, Ίερωσύνη, Θεία Εύχαριστία)
- ✓ ΑΘΑΝΑΤΗ ΨΥΧΗ
- ✓ ΘΑΝΑΤΟΣ. Τά δύο είδη θανάτου.
- ✓ ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΝΕΚΡΩΝ
- ✓ ΔΙΔΑΧΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
- ✓ ΔΕΥΤΕΡΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑ, ΚΡΙΣΗ, ΧΙΛΙΕΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑ
- ✓ ΠΑΡΟΥΣΑ & ΜΕΛΛΟΥΣΑ ΖΩΗ
- ✓ ΟΙ 144.000 ΚΑΙ Ο «ΠΟΛΥΣ ΟΧΛΟΣ»
- ✓ 1914. Ή χρονολογία πού στηρίζει τό οικοδόμημα τής «Σκοπιᾶς».
- ✓ «ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ»

Γ' ΜΕΡΟΣ:

- ✓ ΤΟ ΕΡΓΟ (Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ «ΣΚΟΠΙΑ» ΣΗΜΕΡΑ.)
- ✓ «ΝΕΟ ΦΩΣ»
- ✓ ΜΕΤΑΓΓΙΣΗ ΑΙΜΑΤΟΣ
- ✓ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΝ
- ✓ Η ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ τῶν «Μ.τ.Ι.»
& Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥΣ
- ✓ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ
- ✓ ΜΙΣΘΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΑΜΦΙΕΣΗ ΚΛΗΡΙΚΩΝ - «ΠΛΟΥΤΟΣ» ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
- ✓ ΑΠΟΚΟΜΜΕΝΟΙ

Ευελπιστοῦμε, νά ἀποτελέσει μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ ἡ προσπάθεια αὐτή μία ἀφορμή νά γνωρίσουμε καλύτερα τήν πίστη μας, καί ταυτόχρονα νά θωρακιστοῦμε ἀπέναντι στή σύγχυση καί τήν παραπλάνηση τῶν αἰρετικῶν.

Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ

τῆς Ἐταιρείας «ΣΚΟΠΙΑ»

Τό 1993 ἡ ἔταιρεία «Σκοπιά» ἐξέδωσε τήν ἱστορία της. Σ' αὐτήν παρουσιάζεται ὡς ἡ «ἐκκλησία» πού ἀναστήλωσε τή χριστιανική πίστη, χάριη στόν ἰδρυτή της, τόν ἀμερικανό ἔμπορο μέ σκωτσεζο-ιρλανδέζικη καταγωγή, Κάρολο Ρῶσσελ. Ὁ Ρῶσσελ παρουσιάζεται ὡς ὁ «Σωτήρας» τῆς χριστιανικῆς πίστεως καί ἀλήθειας. Στό βιβλίο του, «ΤΕΤΕΛΕΣΜΕΝΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ», γράφει πῶς ἀπό τά 16 του χρόνια ἦταν ἤδη «θεοφώτιστος». Μελετώντας ὅμως κανεῖς τή ζωή του, θά διαπιστώσει ὅτι ὁ ἔκλυτος βίος του κάθε ἄλλο παρά «θεοφώτιστο» καί «ἅγιο» τόν ἀναδεικνυε. Ὅπως καί ὁ ἴδιος παραδέχεται, δέν ἦταν ἀρκετά τίμιος στίς ἐμπορικές του συναλλαγές, οὔτε καί στίς συζυγικές του ὑποχρεώσεις¹. Στή δικαστική διαμάχη κατά τήν ὁποία πῆρε διαζύγιο ἀπό τή γυναῖκα του, παρουσιάσθηκαν ἀποδείξεις γιά τό ὅτι διατηροῦσε σχέσεις μέ ἕνα νεαρό κορίτσι πού εἶχαν στήν οἰκογένειά τους ὑπό τήν προστασία τους, τήν Rose Ball. Τά πρακτικά τῆς δίκης σώζονται.²

Ὁ Ρῶσσελ φοίτησε στό σχολεῖο γιά 3-4 μόλις χρόνια καί ὕστερα ἀσχολήθηκε μέ τίς ἐμπορικές ἐπιχειρήσεις τοῦ πατέρα του. Ἡ ἐμπειρία αὐτή τόν βοήθησε νά προχωρήσει στή σύσταση δικῶν του ἐπιχειρήσεων στό μέλλον. Ἡ πιό γνωστή ἀπό τίς πολλές ἔταιρεῖες του, ἦταν μία ἀρχικά ἰδιωτικοῦ χαρακτήρα ἐμπορική ἐπιχείρηση, ἡ ὁποία στή συνέχεια μεταβλήθηκε σέ ἀνώνυμη ἔταιρεία μέ τίτλο «*Zion's Watch Tower Tract Society-Inc*³», δηλαδή «Φυλλαδική Ἐταιρεία Σκοπιά τῆς Σιών-ΑΕ». Πρόκειται γιά τόν «πρόδρομο» τῆς σημερινῆς ἔταιρείας «Σκοπιά». Στήν πορεία ἡ ἐπιχείρηση μεταβλήθηκε σέ μετοχική ἔταιρεία,

¹ π. Ἀντωνίου Ἀλεβιζόπουλου, «Ἡ Λατρεία τῆς Σκοπιάς Α'», σ.92, Ἀθήνα 1993².

² π. Ἀντωνίου Ἀλεβιζόπουλου, «Ἡ Λατρεία τῆς Σκοπιάς Α'», σσ.81-83, Ἀθήνα 1993². Ἀπόσπασμα ἀπό τήν δίκη γιά τήν ἔκδοση διαζυγίου ὑπέρ τῆς κ. Ρῶσσελ.

³ π. Ἀντωνίου Ἀλεβιζόπουλου, «Ἡ Λατρεία τῆς Σκοπιάς Α'», σ.29, Ἀθήνα 1993². «Ὅλα τά γενικά καί εἰδικά ἐπιστημονικά λεξικά συμφωνοῦν σ' αὐτό τό ζήτημα: Inc σημαίνει στίς ΗΠΑ «Ἀνώνυμη Ἐταιρεία».

σέ εταιρεία δηλαδή στην οποία μπορούσε κανείς νά ἔχει μετοχές καί νά κερδίζει χρήματα, ανάλογα μέ τήν πρόοδο καί τά κέρδη πού εἶχε ἀπό τίς πωλήσεις τῶν προϊόντων της. Ἀντικείμενο ἐμπορίου τῆς εταιρείας ἦταν τά ἔντυπα μέ τίς θρησκευτικές δοξασίες τοῦ Ρῶσσελ. Στό καταστατικό τῆς εταιρείας προσδιορίζονταν ἡ τιμή ἀγορᾶς τῆς κάθε μετοχῆς σέ δέκα δολλάρια⁴. Ὁ Ρῶσσελ θεωροῦσε τόν ἑαυτό του «οἰκονόμο», δηλαδή διαχειριστή ὄλων τῶν «ὑπαρχόντων» τοῦ Θεοῦ, καί πίστευε ὅτι ἦταν ὁ τελευταῖος «προφήτης» τοῦ Θεοῦ πρὶν ἀπό τή συντέλεια τοῦ κόσμου.

Ἡ κ. Ρῶσσελ τώρα, ἦταν αὐτή πού ἐπινόησε γιά τό σύζυγό της τόν τίτλο τοῦ «πιστοῦ καί φρόνιμου δούλου». Πρόκειται γιά μία εὐφυέστατη ἐπίνοηση, ἡ ὁποία ἐξασφάλιζε στόν ἐκάστοτε πρόεδρο τῆς εταιρείας τήν ἀπόλυτη αὐθεντία ὅσον ἀφορᾶ τίς διδαχές τῆς «Σκοπιᾶς». Ὁ «πιστός καί φρόνιμος δούλος» θά εἶχε τήν ἐξουσία νά ἀποφασίζει γιά τά πιστεύω τῆς εταιρείας σέ κάθε ἐποχή. Ἔτσι, οἱ ἀλλαγές στίς ὁποῖες θά ἀποφάσιζε νά προβεῖ ἀκόμα καί σέ βασικά δόγματα τῆς ὀργάνωσης, θά ἦταν ἀναγκαστικά σεβαστές, καθὼς αὐτός ὡς ὁ «ἐκλεκτός» ἀντιπρόσωπος τοῦ Θεοῦ, θά ἦταν ὁ ἀρμόδιος νά φανερώνει στούς πιστούς τό γνήσιο καί ἀδιαμφισβήτητο θέλημα τοῦ «*Ἰεχωβά*». Περιθώρια γιά συζητήσεις ἢ διαφωνίες γύρω ἀπό τίς ἀποφάσεις του δέν θά μπορούσαν νά ὑπάρχουν. «*Τό εἶπε ὁ πιστός καί φρόνιμος δούλος, τό εἶπε ὁ Ἰεχωβά*». Μέ ἄλλα λόγια, ἔχουμε τήν ἐγκαθίδρυση ἑνός ὀλοκληρωτικοῦ συστήματος, μιᾶς ἀπόλυτης δικτατορίας. Σήμερα, τή θέση αὐτή κατέχει μιᾶ ὁμάδα ἀνθρώπων, μεγάλης ἡλικίας, οἱ ὁποῖοι συσκέπτονται στά κεντρικά γραφεῖα τῆς «Σκοπιᾶς» στό Μπρούκλιν τῆς Ἀμερικῆς.

Μέ τόν καιρό ἡ θεωρία αὐτή νιοθετήθηκε κατ' ἀπόλυτο τρόπο ἀπό τήν «Σκοπιᾶ», προκειμένου νά μπορεῖ - ἐφ' ὅρου ζωῆς - νά χειραγωγεῖ μέ ἄνεση τά μέλη της (πνευματικά, ψυχολογικά), καί νά εἶναι σίγουρη ὅτι θά δέχονται ἀδιαμαρτύρητα ὅ,τιδήποτε τούς παρουσιάσει ἡ ἡγεσία τῆς εταιρείας ὡς θεῖο θέλημα. Φαίνεται, λοιπόν, ὅτι κατά τούς «Μ.τ.Ἰ.», τό λυτρωτικό ἔργο τοῦ Χριστοῦ δέν ἦταν ἀρκετό γιά τή σωτηρία τῶν ἀνθρώπων, ἀλλά χρειαζόταν ἡ συνδρομή ἑνός σύγχρονου «Σωτῆρα»

⁴ π. Ἀντωνίου Ἀλεβιζόπουλου, «Ἡ Λατρεία τῆς Σκοπιᾶς Α'», σ.42, Ἀθήναι 1993².

για να ολοκληρωθεί· και αυτός ήταν ο Ρώσσελ.

Ο Ρώσσελ, στή συνέχεια, έστησε μία μετοχική εταιρεία που έμπορεύονταν θρησκευτική φιλολογία, και όργανωσε τους αναγνώστες των εκδόσεων της σε κλειστό θρησκευτικό σύστημα.

Στή συνέχεια, ο δεύτερος πρόεδρος της «Σκοπιάς», ο Δικαστής *Ι. Ρόδερφορντ*, διακήρυξε ότι καθάρισε την εταιρεία από τις «διαβολικές διδασκαλίες», έννοώντας βέβαια τις βασικότερες δοξασίες που είχε εισαγάγει ο προκάτοχός του και ιδρυτής της εταιρείας, Κ.Ρώσσελ. Συνέπεια αυτής της τακτικής του Ρόδερφορντ, ήταν να διασπαστεί η Έταιρεία σε δύο μέρη: στους «Σπουδαστές των Γραφών», όπως ονομάζονταν οι όπαδοί του Ρώσσελ, και στους όπαδούς του Ρόδερφορντ. Το 1931 ο τελευταίος αλλάζει τό όνομά τους, και από «Σπουδαστές των Γραφών» τους μετονομάζει σε «*Μάρτυρες του Ίεχωβά*».

Κύριο μέλημα των πιστών, έλεγε ο Ρόδερφορντ, είναι να γίνουν «*Μάρτυρες*» του «*Ίεχωβά*», να δικαιώσουν δηλαδή τό όνομά Του.⁵ Το 1934 με την έκδοση του βιβλίου «*Jehova*» ή εταιρεία αλλάζει τό σχέδιο του Θεού, τό όποιο κήρυττε μέχρι τότε. Εκείνο που έχει τώρα σημασία δέν είναι ή σωτηρία του ανθρώπου από τόν Θεό, αλλά ή σωτηρία του Θεού από τούς ανθρώπους· ή «δικαίωσις του όνόματος του Θεού». Τό νέο όνομα («*Μ.τ.Ι.*» δηλαδή) θά προσδιόριζε και τό νέο έργο, τό σκοπό της ζωής κάθε «*Μάρτυρα του Ίεχωβά*». Τώρα, οι όπαδοί της εταιρείας καλούνται σ' ένα καινούργιο έργο, στό έργο «μαρτυρίας» για τό όνομα «*Ίεχωβά*»⁶. Σύμφωνα μ' αυτό, κάθε «*Μ.τ.Ι.*» έπρεπε να πηγαίνει από σπίτι σε σπίτι, να διαδίδει τά έντυπα της εταιρείας, να συζητά με τούς ανθρώπους και να τούς καλεϊ ουσιαστικά να γίνουν φορείς των προϊόντων που πουλούσε ή εταιρεία «*Σκοπιά*».

Τό 1938, κήρυξε έπίσημα την ίδρυση της «*Θεοκρατίας*», δηλαδή της δικτατορίας του Μπρούκλιν. Υποχρέωσε όλες τις συναθροίσεις των «*Μαρτύρων του Ίεχωβά*» να υπογράψουν μία δήλωση νομιμοφροσύνης, να δώσουν όρκο πίστεως στην εταιρεία, και να την αποδεχτούν ως

⁵ π. Άντωνίου Άλεβιζόπουλου, «*Η Λατρεία της Σκοπιάς Α΄*», σ.140, Άθήναι 1993².

⁶ π. Άντωνίου Άλεβιζόπουλου, «*Η Λατρεία της Σκοπιάς Α΄*», σ.141, Άθήναι 1993².

«όρατό εκπρόσωπο του Κυρίου πάνω στη γή», και ως μοναδική νόμιμη κυβερνητική έξουσία.

Ο Ρόδερφορντ επίσης διακρίθηκε και κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Κατά την περίοδο εκείνη υπέγραψε δήλωση νομιμοφροσύνης στον Χίτλερ, κρυφά από τους οπαδούς της «Σκοπιᾶς», υπογραμμίζοντας πώς τὰ ιδανικά του γερμανικού ἔθνικοσοσιαλισμοῦ ταυτίζονται με τὰ ιδανικά τῆς ἑταιρείας «Σκοπιᾶ».⁷

Ο τρίτος πρόεδρος της Νάθαν Νόρρ τροποποίησε τό καταστατικό τῆς ἑταιρείας μετατρέποντάς την σέ καθαρά βορειοαμερικάνικη ἑταιρεία. Ἐδωσε θρησκευτικό χαρακτήρα στίς ἀγοραπωλησίες τῆς ἑταιρείας «Σκοπιᾶ» χρησιμοποιώντας τόν ὄρο «Λατρεία τῆς Σκοπιᾶς». Ἀκολουθοῦν τρεῖς ἀκόμη πρόεδροι. Ὁ Φρέντερικ Φράνς, ὁ Μίλτον Χένσελ καί ὁ σημερινός πρόεδρος Ντόν Ἄνταμς. Στή διάρκεια τῆς προεδρίας του Φρέντερικ Φράνς, στά μέσα τῆς δεκαετίας του 1970, καί παρά τίς ἀντιρρήσεις πού ὑπῆρξαν, ἡ μοναρχική ἔξουσία του προέδρου τῆς ἑταιρείας πέρασε στά χέρια αὐτοῦ πού ἡ ἑταιρεία «Σκοπιᾶ» ὀνομάζει πλέον «Κυβερνῶν Σῶμα», καί πού τελευταῖα του προσέδωσε τόν τίτλο του συλλογικοῦ «Πιστοῦ καί Φρονίμου Δούλου». Πρόκειται γιά μιά ὁμάδα «Διευθυντῶν», οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀρμόδιοι γιά συγκεκριμένους τομεῖς στούς ὁποίους ἔχει ἐπιμεριστεῖ ἡ δράση τῆς Ἑταιρείας ἀνά τόν κόσμο. Αὐτά εἶναι ἐπιγραμματικά τὰ κυριώτερα ἱστορικά βήματα τῆς «Σκοπιᾶς».

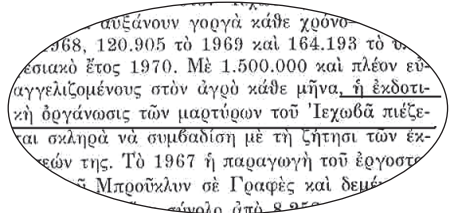
Μετά ἀπό ὅσα ἀναφέρθηκαν γίνεται ἀντιληπτό, ὅτι ἡ «ΣΚΟΠΙΑ» ξεκίνησε ὡς μία καθαρά ἰδιωτική ἐμπορική ἐπιχείρηση, μεταβλήθηκε σέ μετοχική ἑταιρεία, καί στή συνέχεια ἐξελίχθηκε σέ «θεοκρατία» μέ αὐστηρά ἱεραρχικές δομές. Θεοκρατία σημαίνει ἀπόλυτη ἔξουσία καί ἐπέμβαση τῆς ἑταιρείας στή ζωή τῶν ὁπαδῶν της, μέ αὐτονόητη τήν ὑποχρέωση νά ἑναρμονίζονται τὰ πιστεύω τους μέ τὰ διαρκῶς μεταβαλλόμενα «δόγματά» της. Σήμερα ἡ «ΣΚΟΠΙΑ» συνεχίζει νά διατηρεῖ τό χαρακτήρα της ὡς Ἐκδοτική Ἑταιρεία, ἄν καί ἐπίσημως τό ἀποκηρύσσει, θεωρώντας τόν ἑαυτό της «Ἐκκλησία». Τά ἔντυπά της

⁷ Δημοσιεύτηκε στό Βιβλίο Ἔτους 1934 τῶν «Μ.τ.Ι.», ἔλβ. ἔκδ. σ. 89-96.

ὅμως τὴν διαψεύδουν (βλ. διπλανή φωτογραφία).

Μία προσφιλῆς τακτικὴ τῆς εἶναι ἡ συχνὴ ἀναφορὰ σέ δηθεν προφητεῖες πού ἀναφέρονται στό τέλος τοῦ κόσμου, προκειμένου νά κρατᾶ «αἰχμάλωτα» τὰ θύματά τῆς, καί νά ἀσκεῖ πάνω τους ψυχολογικὴ πίεση μέ ὀλέθρια ἀποτελέσματα. Ἡ ἐταιρεία «Σκοπιά» λογίζεται ὡς ὁ μεγαλύτερος ψευδοπροφήτης ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Χριστοῦ μέχρι σήμερα. Καμιά ἀπὸ τίς ψευδοπροφητεῖες τῆς δέν ἐπαληθεύτηκε, ἀλλὰ καί ὅλα σχεδόν τὰ «δόγματά» τῆς ἔχουν ἀλλάξει τουλάχιστον γιὰ μία φορὰ⁸.

Ἀπόσπασμα “Σκοπιάς”, Ἰανουάριος 1972, σ.17

ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ

*Ἡ Ἁγία Γραφή μᾶς ἀποκαλύπτει ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι Τριαδικός.
Ἕνας Θεός, ἀλλὰ τρία Πρόσωπα.*

Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη (Π.Δ.) γίνεται κατανοητὴ μόνο ὑπὸ τὸ φῶς τῆς Καινῆς Διαθήκης (Κ.Δ.) καί προετοιμάζει τὸν ἄνθρωπο νά δεχθεῖ τὸν Μεσσία. Ἡ Π.Δ. δέν ἀποτελεῖ τὴν πλήρη ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ στὸν ἄνθρωπο. Μόνο συνεσκιασμένες ἀναφορές (προεικονίσεις, προτυπώσεις καὶ συμβολισμούς) τῆς ἀλήθειας ἔχει, τῆς ἀλήθειας ἡ ὁποία ἔμελλε νά ἀποκαλυφθεῖ πλήρως ἀπὸ τὸν Μεσσία Χριστό. Σκοπὸς καὶ τέρμα τοῦ Νόμου εἶναι ὁ Χριστός (Ρωμ. ι', 4). Ὅπως μᾶς λέει καί ὁ ἀπ. Παῦλος, ὁ Νόμος τῆς Π.Δ. ἀποτελεῖ σκιά τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, ἐνῶ ἡ Κ.Δ. εἶναι ἡ ἴδια ἡ εἰκόνα τῆς πραγματικότητος⁹. Μόνη τῆς ἡ Π.Δ. παραμένει κλειστὸ καὶ ἀνερμήνευτο βιβλίον, ἐνῶ ἡ Κ.Δ. ἀποτελεῖ τὴν πλήρη ἀποκάλυψη τῆς ἀλήθειας τοῦ Θεοῦ. Ἐτσι λοιπὸν καί στό

⁸ Εἶχαν προβλέψει τὸ τέλος τοῦ κόσμου γιὰ τὰ ἔτη 1874, 1914, 1975 καὶ 1925, ἀλλὰ διαψεύσθηκαν.

⁹ «Σκιάν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων» (Εβρ. 10,1).

θέμα τῆς Ἁγ. Τριάδος, ἡ Π.Δ. δέν ἀναφέρεται καθαρά στά Πρόσωπα τῆς Θεότητος, ἀλλά κατά τρόπο γενικό. Ὅμως, παρά τό αὐστηρά μονοθεϊστικό της πνεῦμα, ἀφήνει πολλά ὑπονοούμενα καί παρέχει πολλές ἐνδείξεις γιά τό Τρισυπόστατο τῆς Θεότητος. Πάντως, ἡ πλήρης φανέρωση τοῦ Θεοῦ ὡς Ἁγ. Τριάδος, θά γίνει στήν Κ.Δ¹⁰.

Στήν Π.Δ., οἱ ἀναφορές στόν Θεό γίνονται τόσο στόν ἐνικό ὅσο καί στόν πληθυντικό ἀριθμό. Ἡ φαινομενική αὐτή διάσταση ἀποκαλύπτει οὐσιαστικά μία ἀλήθεια. Ὅταν γίνεται χρήση τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ ὑπονοεῖται ὅτι ὁ Θεός εἶναι Ἕνας στήν οὐσία, ἐνῶ ὅταν χρησιμοποιεῖται ὁ πληθυντικός ἀριθμός, ὑπονοεῖται ὅτι ὁ Θεός εἶναι ταυτόχρονα καί Τριαδικός ὡς πρός τά πρόσωπα, ὡς πρός τίς ὑποστάσεις Του.

1. Ὁ Θεός κατά τή δημιουργία μιλά γιά τόν ἑαυτό Του χρησιμοποιώντας πληθυντικό ἀριθμό, «**ποιήσωμεν** ἄνθρωπον» (Γέν. 1, 26). Δηλαδή, «**ἄς δημιουργήσουμε** ἄνθρωπο», (ὄχι ὅμως πληθυντικό εὐγενείας τοῦ Ἐαυτοῦ του, ὅπως θέλουν νά ἐρμηνεύουν οἱ «Μ.τ.Ι.»), καί δέν λέει «**ποιήσω** ἄνθρωπον». Ἡ χρήση τοῦ ρήματος σέ α' πληθυντικό πρόσωπο φανερώνει ὅτι ὁ Θεός-Πατέρας συνομιλεῖ μέ τά ἄλλα πρόσωπα τῆς Ἁγ. Τριάδος. Ἐπίσης, λίγο παρακάτω λέει: «**Καί εἶπεν ὁ Θεός: Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καί καθ' ὁμοίωσιν ἡμῶν**»· δηλαδή, «**Ἄς (κάνουμε) δημιουργήσουμε ἄνθρωπο σύμφωνα μέ τήν δική μας εἰκόνα καί τήν ὁμοίωσή μας**» (Γεν. α' 26). «**Καί ἐποίησεν ὁ Θεός τόν ἄνθρωπον· κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν**» (Γεν. α' 27). Βλέποντας τούς δύο στίχους μαζί, καταλαβαίνουμε ὅτι: α) οἱ φράσεις «**κατ' εἰκόνα ἡμετέραν**» καί «**κατ' εἰκόνα Θεοῦ**» ἀναφέρονται στήν ἴδια εἰκόνα, τήν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ. Τό «**κατ' εἰκόνα Θεοῦ**» (ἐνικός ἀριθμός) φανερώνει ὅτι ὁ Θεός εἶναι Ἕνας στήν οὐσία, ἐνῶ τό «**κατ' εἰκόνα ἡμετέραν**» (πληθυντικός ἀριθμός) φανερώνει ὅτι εἶναι Τριαδικός στά Πρόσωπα-ὑποστάσεις Του. β) Ἐπίσης, ὁ πληθυντικός δέν σημαίνει ὅτι μιλοῦσε σέ ἀγγέλους, διότι τό «**τό κατ' εἰκόνα ἡμῶν**» ταυτίζεται μέ τό «**κατ' εἰκόνα ἑαυτοῦ**», δηλαδή «**κατ' εἰκόνα Θεοῦ**».

¹⁰ π. Σωφρονίου Μιχαηλίδη, «*Ἡ Ὁρθοδοξία καί οἱ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά*», σσ. 50-51, Λάρνακα-Κύπρος, 1997².

2. Λίγο παρακάτω, στο Γεν. γ' 22, αναφέρεται: «**καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ἰδοὺ Ἀδάμ γέγονεν ὡς εἷς ἐξ ἡμῶν...**», δηλαδή: «**Καὶ εἶπε ὁ Θεός, ἰδοὺ ὁ Ἀδάμ ἔγινε σάν ἕνας ἀπὸ ἐμᾶς...**». Ἡ λέξη «Θεός» συνδέεται μέ τή φράση «σάν ἕνας ἀπὸ ἐμᾶς...». Ὁ Θεός «βλέποντας» τόν Ἀδάμ ἐπιβεβαιώνει ὅτι ἔγινε σάν ἕνας ἀπὸ τά τρία πρόσωπα τῆς Ἁγ. Τριάδος· καί αὐτά τά πρόσωπα εἶναι ὁ Θεός, ἀφοῦ ὅλα αὐτά τά λέει ὁ Θεός γιά τόν ἑαυτό Του.

3. Στόν πύργο τῆς Βαβέλ μιᾶνε τά Τρία πρόσωπα τῆς Ἁγ. Τριάδος μεταξύ τους, σάν νά κάνουν «συμβούλιο» λέγοντας: «**...καί ἄς συγχύσωμεν ἐκεῖ τήν γλῶσσαν αὐτῶν... Καί διεσκόρπισεν αὐτούς ὁ Κύριος...**». (Γεν. ια' 7-8).

Στήν Καινή Διαθήκη ἔχουμε πλήρη ἀποκάλυψη τῆς Ἁγ. Τριάδος.

1. «**Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τά ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτούς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος**» (Ματθ. κη' 19).

Στό στίχο αὐτό ὁ Χριστός προτρέπει τούς μαθητές νά βαπτίζουν τά ἔθνη στό ὄνομα τοῦ Θεοῦ, δηλαδή στό ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Παρατηροῦμε, δηλαδή, ὅτι ἐνῶ ἀναφέρει ἕνα «ὄνομα», ἐντούτοις ἐπεξηγεῖ ὅτι αὐτό τό ὄνομα ἀναφέρεται στά τρία πρόσωπα τῆς Ἁγ. Τριάδος· στόν Πατέρα, τόν Υἱό καὶ τό Ἅγιο Πνεῦμα ὡς σέ ξεχωριστά, ἀλλά καί ἀπολύτως ἰσότημα πρόσωπα.

Ἄν ὁμως δεχτοῦμε ὅτι δέν εἶναι ἰσότημα τά πρόσωπα, τότε καταλήγουμε σ' ἕνα ὑποτιμητικό γιά τόν Θεό συμπέρασμα, καθὼς ὁ Θεός Πατέρας στήν περίπτωση αὐτή θά ἐξισώνεται μέ ἕνα «κτίσμα», καί θά δέχεται νά βαπτίζονται οἱ ἄνθρωποι - ὄχι μόνο στό δικό Του ὄνομα - ἀλλά καί στό ὄνομα ἑνός «κτίσματος» (τοῦ Υἱοῦ), καθὼς καί στό ὄνομα μιᾶς «ἐνεργοῦ δυνάμεως», (τοῦ Ἁγ. Πνεύματος), δηλαδή ἑνός ἀνύπαρκτου προσώπου, ὅπως θέλουν νά δέχονται οἱ «Μ.τ.Ι.» γιά τό Ἅγ. Πνεῦμα.

Ἡ μὴ ἀντικατάσταση τῆς λέξης «ὄνομα» ἀπὸ τή λέξη «ὀνόματα», «**...βαπτίζοντες αὐτούς εἰς τὰ ὀνόματα, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος**» (πρᾶγμα πού θά σήμαινε τήν ὑπαρξη πολλῶν θεῶν), φανερώνει ὅτι ὁ Θεός ἔχει μία Φύση (ἢ Οὐσία), ἀλλά εἶναι **Τρία Θεῖα Πρόσωπα.**

2. «*Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν.*» Εἶναι φανερό, ὅτι ἐδῶ ὁ Ἀπ. Παῦλος ὁμολογεῖ τὴν Ἁγ. Τριάδα (Β' Κορ. ιγ' 13).

3. «...ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος ὁ Θεός ὁ Παντοκράτωρ». Μ' αὐτόν τόν «τρισάγιο» ὕμνο ἀκούει ὁ Ἁγ. Ἰωάννης στὴν Ἀποκάλυψη νὰ ὑμνεῖται ὁ Θεός (Ἄποκ. δ' 8). Τί χρειάζοταν τό τριπλό «ἅγιος», ἂν ὁ Θεός δέν ἦταν Τριάδα;

ΘΕΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ὁ Χριστός εἶναι ὁ Θεός Λόγος, τό δεύτερο Πρόσωπο τῆς Ἁγ. Τριάδος. Εἶναι τέλειος Θεός καὶ τέλειος Ἄνθρωπος, Δημιουργός τῶν πάντων, ὁμοούσιος καὶ ὁμότιμος μέ τόν Πατέρα, Αἰώνιος καὶ ἀναλλοίωτος.

Α. Ὁ Χριστός εἶναι τέλειος Θεός καὶ Δημιουργός τῶν πάντων.

1. «*Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, ... καὶ Θεός ἦν ὁ Λόγος*»: «*Ἐν ἀρχῇ*» σημαίνει, ὅτι «*ὄταν ἔγινε ἡ ἀρχή*» τῆς δημιουργίας, ὁ Λόγος **ὑπῆρχε ἤδη**· αὐτό σημαίνει τό ρῆμα «*ἦν*». Ἐπομένως, ὑπῆρχε πρὶν ἀπό κάθε ἀρχή τῆς δημιουργίας καὶ πρὶν ἀπό κάθε δημιούργημα. Γνωρίζουμε, ὅτι ὁ Θεός μόνο εἶναι Ἄναρχος, ἀλλά καὶ ὁ Θεός Λόγος (ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ, δηλαδή) ὑπῆρχε καὶ αὐτός πρὶν ἀπό τὴν ἀρχή τῆς δημιουργίας. Ἐπομένως, καὶ ὁ Λόγος εἶναι Ἄναρχος (ἀκριβέστερα εἶναι Συνάναρχος, δηλαδή Συναιώνιος)· **ἄρα εἶναι Θεός. ΠΡΟΣΟΧΗ**, το κείμενο δέν λέει: «*ἐν ἀρχῇ ἐγένετο, ἢ ἐποιήθη, ὁ Λόγος*», ὅπως θέλουν νὰ ἐξηγοῦν οἱ «Μ.τ.Ι.», ἀλλά «*ἐν ἀρχῇ*», δηλαδή «*στὴν ἀρχή, ὄταν ἔγινε ἡ ἀρχή*» τῆς Δημιουργίας, ὁ Λόγος **ἦν=ὑπῆρχε**, δηλαδή προὑπῆρχε.

2. «***Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδέ ἓν ὄ γέγονεν.***» Ἄν ὄλα τὰ δημιουργήματα ἔγιναν-δημιουργήθηκαν δι' Αὐτοῦ, καὶ χωρὶς Αὐτόν δέν ἔγινε τίποτε, αὐτό σημαίνει ὅτι **εἶναι ὁ Δημιουργός** ὄλων τῶν κτισμάτων· **ἄρα εἶναι Θεός**. Συνεπῶς, **ἀφοῦ εἶναι ὁ Δημιουργός-Θεός δέν μπορεῖ νὰ εἶναι κτίσμα**. Εἶναι Συνάναρχος λοιπόν, Ἀδημιούργητος,

Συναιώνιος καὶ Συναΐδιος μέ τόν Πατέρα. Εἶναι **Θεός**.

3. Στή φράση «...ἡ ἀρχή τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ» (Ἀποκ. 3, 14), οἱ «Μ.τ.Ι.» ἐρμηνεύουν τή λέξη «ἀρχή» ὡς «τό πρῶτο κτίσμα», τό πρῶτο δημιουργημα. Παραβλέπουν ὅτι ἡ «ἀρχή» ἔχει πολλές ἔννοιες. Ἐδῶ ἡ λέξη «ἀρχή» ἔχει τήν ἔννοια τῆς «ἐξουσίας». Ὁ Χριστός δηλαδή ἦταν αὐτός πού εἶχε τήν ἐξουσία τῆς δημιουργίας. «...ἡ ἀρχή = ἡ ἐξουσία τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ» (Ἀποκ. 3, 14). **Ἄρα ἦταν Θεός.**

Β. Ὁ Χριστός εἶναι ἀληθινός Θεός.

1. «Ὁ Κύριός μου καί ὁ Θεός μου» (Ἰωάν. κ' 28). **Κύριος καί Θεός ἡμῶν εἶναι μόνο ὁ ἀληθινός Θεός**¹¹. Ἄν ὁ Χριστός ἦταν κτίσμα, δέν θά ἔπρεπε νά δεχθεῖ τήν προσφώνηση αὐτή, ἡ ὁποία ἀνήκει μόνον στόν Θεό, διότι τότε θά σφετερίζονταν τά δικαιώματα τοῦ Θεοῦ. Γιά νά δεχθεῖ τήν προσφώνηση σημαίνει ὅτι πράγματι ἦταν ὁ Κύριος καί Θεός ἡμῶν.

2. Οἱ «Μ.τ.Ι.» διακηρύττουν ὅτι ὁ Χριστός οὐδέποτε εἶπε ὅτι εἶναι Θεός. Τότε, γιατί οἱ Ἰουδαῖοι ζητοῦσαν νά Τόν λιθοβολήσουν; Αἰτιολογοῦσαν μάλιστα τή μανία τους λέγοντας, ὅτι «δέν σέ λιθοβολοῦμε γιά καλό ἔργο», ἀλλά: «Περί βλασφημίας, καί ὅτι σύ ἄνθρωπος ὦν, ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν» (Ἰωάν. ι' 33).

3. «ὁ Χριστός τό κατά σάρκα, ὁ ὦν ἐπὶ πάντων Θεός εὐλογητός εἰς τοὺς αἰῶνας» (Ρωμ. θ' 4-5).

4. «Εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, προσδεχόμενοι τήν μακαρίαν ἐλπίδα καί ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ **μεγάλου Θεοῦ καί σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ**» (Τίτ. β' 13).

5. «Οἶδαμεν ὅτι ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ ἦκει (ἦδη ἔχει ἔλθει), καί δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκωμεν τόν ἀληθινόν (Θεόν). Καί ἐσμέν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ **υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ. Οὗτός ἐστίν ὁ ἀληθινός Θεός καί ζωὴ αἰώνιος**» (Α' Ἰωάν. ε' 20).

6. Ὁ Χριστός ἀποκαλύπτεται ὡς **τέλειος Θεός καί τέλειος ἄνθρωπος**.¹²

¹¹ Βλ.: (Δευτ. στ' 4-5, Ματθ. κβ' 37).

¹² Βλ.: (Ἰωάν. α' 1, 14, Ἰωάν. γ' 13, Ἰωάν. α' 18, Ρωμ. θ' 5, Κολοσ. β' 9, α' 19, Β' Κορ. ε' 19, Α' Τιμ. γ' 16) κ.ά.

7. Προσκυνεῖται λατρευτικῶς ὅπως ὁ Πατέρας: (Ιωάν. κ' 28), (Εβρ. α' 6), (Άποκ. ε' 13-14).

Γ. Ὁ Χριστός εἶναι ἴσος μέ τόν Πατέρα.

1. «... ὁ ἑωρακῶς ἐμέ ἑώρακε τόν Πατέρα ...», δηλαδή, «Ὅποιος ἔχει δεῖ ἐμένα, ἔχει δεῖ τόν ἴδιο τόν Θεό Πατέρα» (Ιωάν. ιδ' 8-9). Ὁ στίχος αὐτός ἀποτελεῖ σαφέστατη μαρτυρία γιά τή θεότητα τοῦ Χριστοῦ, τήν ισότητα καί τό ὁμοούσιό Του μέ τόν Πατέρα. Ἄν δεχτοῦμε ὅμως ὅτι εἶναι κτίσμα ὁ Υἱός, ὅπως ισχυρίζονται οἱ «Μ.τ.Ι.», τότε βρισκόμαστε μπροστά σέ μία βλασφημία. Διότι ὅποιος ταυτίζει τόν ἑαυτό του μέ τόν ἄπειρο καί αἰώνιο Θεό ἐνῶ δέν εἶναι Θεός, εἶναι βλάσφημος. (Ιωάν. ε' 23). Στήν περίπτωση τοῦ Χριστοῦ ὅμως δέν ισχύει αὐτό. Ὁ Χριστός ἐξισώνει τον ἑαυτό Του μέ τόν Θεό Πατέρα, καί μάλιστα μπροστά στούς Ἑβραίους, κηρύττοντας οὐσιαστικά τή θεότητά Του.

2. « Διά τοῦτο οὖν ἐζήτουν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι αὐτόν, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τό σάββατον, ἀλλά καί πατέρα ἴδιον ἔλεγε τόν Θεόν, ἴσον ἑαυτόν ποιῶν τῷ Θεῷ» (Ιωάν. ε' 18). Οἱ «Μ.τ.Ι.» ισχυρίζονται ὅτι οὐδέποτε ὁ Χριστός ἀποκάλεσε τόν ἑαυτό Του Θεό. Ὅταν ὅμως ὁ Χριστός ἐξισώνει τόν ἑαυτό Του μέ τόν Θεό, οὐσιαστικά διακηρύττει ὅτι εἶναι Θεός. Ἄν ἐπρόκειτο γιά ψευδομαρτυρίες τῶν Ἑβραίων γιά νά καταδικάσουν τόν Χριστό, ὅπως ὑποστηρίζουν οἱ «Μ.τ.Ι.», τότε γιατί ὁ Χριστός δέν διαμαρτυρήθηκε καί δέν διέψευσε τίς «συκοφαντίες» αὐτές;

3. «Ὅταν ἔλθῃ Ἐκεῖνος, τό Πνεῦμα τῆς ἀληθείας... Οὐ γάρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ ... ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται καί ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Πάντα ὅσα ἔχει ὁ Πατήρ ἐμέ ἐστί· διά τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται καί ἀναγγελεῖ ὑμῖν» (Ιωάν. ιστ' 13-15) «...Γι' αὐτό σᾶς εἶπα ὅτι ἀπό τά δικά μου θά πάρει καί θά σᾶς τά ἀνακοινώσει...». Τό χωρίο αὐτό ἀποτελεῖ ἓνα ισχυρότατο τεκμήριο τῆς ισότητος τοῦ Θεοῦ Πατέρα μέ τόν Χριστό. Ὁ Χριστός παρουσιάζεται ὡς ὁ ἀπόλυτος ἰδιοκτήτης ὅλων ὧν ἀνήκουν στόν Θεό Πατέρα, γεγονός πού ἀποδεικνύει ὅτι μεταξύ τους ὑπάρχει πλήρης ισότητα. Ἀκόμη καί τό Ἅγιον Πνεῦμα, προκειμένου νά μιλήσει, λαμβάνει ἀπ' ὅσα ἀνήκουν στόν Υἱό καί δέν λαλεῖ ἀπό μόνο

Του. Τά λόγια αὐτά τοῦ Χριστοῦ ἀποκαλύπτουν τήν κοινή Φύση-Οὐσία τῶν προσώπων τῆς Ἁγ. Τριάδος. Ἐπίσης, φαίνεται ὅτι οἱ ἐνέργειες τῶν τριῶν προσώπων τῆς Ἁγ. Τριάδος εἶναι κοινές. Ἄν ὁμως δεχτοῦμε ὅτι ὁ Χριστός εἶναι «κτίσμα» (ὅπως πιστεύουν οἱ «Μ.τ.Ἰ.»), τότε πῶς ἐξηγεῖται ὅτι ὁ Θεός ἀντλεῖ ἀπό ἕνα κτίσμα τό τί θά πεῖ καί τό τί θά διδάξει στούς ἀνθρώπους; Δέν νομίζουν οἱ «Μ.τ.Ἰ.» ὅτι κάτι τέτοιο εἶναι ὑποτιμητικό καί βλάσφημο γιά τόν «Θεο-Ἰεχωβά»; Καί σ' ἕνα ἄλλο χωρίο παρακάτω θά πεῖ: «Καί τά ἐμά πάντα σά ἐστί καί τά σά ἐμά» (Ἰωάν. ιζ' 10, Φιλιπ. β' 5-8.). Ἐφόσον δεχόμαστε ὅτι ἡ οὐσία εἶναι κοινή γιά τά τρία πρόσωπα τῆς Ἁγ. Τριάδος, ἄρα καί ἡ θεότητα εἶναι κοινή. Συνεπῶς, καί ὁ Χριστός εἶναι Θεός.

Δ. Ὁ Χριστός εἶναι ὁμοούσιος μέ τόν Πατέρα, ἀφοῦ μετέχουν τῆς ἴδιας θείας οὐσίας, ἄρα εἶναι Θεός.

1. «Ἀπαύγασμα τῆς δόξης (τοῦ Θεοῦ) καί χαρακτήρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ» (Εβρ. α' 3). Μέ ἄλλα λόγια, ὁ Υἱός ὑπῆρχε αἰώνια ἀκτινοβολία τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ καί ζωντανό χάραγμα καί ἀποτύπωμα τῆς ὑπαρξης καί τῆς οὐσίας τοῦ Θεοῦ Πατρός¹³. Ὅπως τό φῶς (ἡ ἀκτινοβολία τοῦ ἡλίου) γεννιέται ἀπό αὐτήν τήν ἴδια τήν οὐσία τοῦ ἡλίου καί εἶναι ἀπόλυτα σύγχρονο μέ τόν ἡλιο, ἔτσι καί ὁ Υἱός γεννᾶται ἀπό τήν οὐσία τοῦ Πατρός ἀχρόνως (ἀφοῦ ὁ Θεός εἶναι ἄχρονος), καί συνυπάρχει μέ τόν Θεό (Πατέρα) αἰώνια. Ὅπως ὁ ἡλιος, πού ἄν καί γεννᾷ τό φῶς, δέν ὑπάρχει πρῖν ἀπό τό φῶς, ἔτσι καί ὁ Πατέρας πού «γεννᾷ» ἀχρόνως τόν Υἱό δέν ὑπάρχει πρῖν ἀπό τόν Υἱό.

Ε. Ὁ Χριστός εἶναι αἰώνιος καί ἀναλλοίωτος.

1. «Ἰησοῦς Χριστός χθές καί σήμερον ὁ αὐτός καί εἰς τούς αἰῶνας» (Εβρ. ιγ', 8). Ὁ Χριστός παραμένει ὁ ἴδιος αἰώνια, ἄρα εἶναι ἀναλλοίωτος. Καί ἐπειδή μόνο ὁ Θεός εἶναι ἀναλλοίωτος, ἄρα καί ὁ Χριστός εἶναι Θεός¹⁴.

Γιά τούς «Μ.τ.Ἰ.», ὁ Υἱός εἶναι κτίσμα τοῦ Θεοῦ καί συγκεκριμένα **ὁ ἀρχάγγελος Μιχαήλ**, ὁ ὁποῖος κατέβηκε ἀπό τόν οὐρανό καί ἔγινε

¹³ π. Σωφρονίου Μιχαηλίδη, «Ἡ Ὁρθοδοξία καί οἱ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά», σ.115, Λάρνακα-Κύπρος, 1997².

¹⁴ Ἰακ. α' 17, Μαλαχ. γ' 6, Ρωμ. α' 23. Ἐπίσης Παροιμ. η' 22 καί Ἐβρ. α' 12.

άνθρωπος, ως Ἰησοῦς Χριστός, καί ὁ ὅποιος, μέ τήν ἀνάληψή του στόν οὐρανό, ξαναέγινε ἀρχάγγελος Μιχαήλ¹⁵. Γιά νά στηρίξουν αὐτήν τή θεωρία, ἐπικαλοῦνται¹⁶ κυρίως τά ἐξῆς χωρία: Α΄ Θεσ. δ΄ 16 , Ἰουδ. 9-10, Ἀποκ. ιβ΄ 7-9.

Στήν Α΄ Θεσ. δ΄ 16 διαβάζουμε: «ὅτι αὐτός ὁ Κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου καί ἐν σάλπιγγι Θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ»: Τό χωρίο αὐτό μᾶς λέει, ὅτι ὅταν ὁ Χριστός θά ἔλθει κατά τή Δευτέρα Παρουσία, θά ἔλθει μέ ὅλη Του τή δόξα καί μέ τά πλήθη τῶν ἀγγέλων Του νά Τόν συνοδεύουν. Αὐτό φαίνεται καί στήν (ΜΝΚ), στό μεταφρασμένο δηλαδή κείμενο που χρησιμοποιοῦν οἱ ἴδιοι οἱ «Μ.τ.Ἰ.». «...ἐπειδή ὁ Κύριος θά κατεβεῖ ἀπό τόν οὐρανό μέ πρόσταγμα, μέ φωνή ἀρχαγγέλου καί μέ σάλπιγγα θεοῦ»¹⁷, τότε, συμπεραίνουν αὐθαίρετα, ὅτι ἀφοῦ θά ἐμφανιστεῖ «μέ φωνή Ἀρχαγγέλου» εἶναι ὁ Ἀρχάγγελος Μιχαήλ. Τό χωρίο ὁμως δέν ἀναφέρει ὅτι ὁ Χριστός θά μιλήσει ὁ ἴδιος ὡς ἀρχάγγελος, ἀλλά, ὅτι θά κατεβεῖ «μέ φωνή ἀρχαγγέλου». Γιατί, δηλαδή, νά δεχτοῦμε ὅτι τό «φωνή ἀρχαγγέλου» ἀναφέρεται στόν Χριστό καί ὄχι σέ ἀρχάγγελο πού τόν συνοδεύει, καί νά μὴν δεχτοῦμε ὅτι ἀναφέρεται σέ Αὐτόν καί ἡ ἀμέσως ἐπόμενη φράση: «μέ σάλπιγγα Θεοῦ»; Γιατί, δηλαδή, νά εἰκάσουμε ὅτι εἶναι ἀρχάγγελος βασισμένοι στό πρῶτο μέρος τοῦ χωρίου, καί ὄχι Θεός μέ βάση τό δεύτερο μέρος του; Μόνο μέ λογικά ἄλματα μπορεῖ κανεῖς νά φτάσει στό συμπέρασμα αὐτό τῶν «Μ.τ.Ἰ.».

Ἐπιπλέον, ὅσον ἀφορᾶ τά κελεύσματα καί τίς σάλπιγγες πού θά ἀκουστοῦν, θά λέγαμε ὅτι δέν συνηθίζεται σέ μία μάχη νά σαλπίζουν καί νά ἀπευθύνουν κελεύσματα οἱ βασιλεῖς, ἀλλά οἱ ἀκόλουθοί τους. Ἔτσι καί ἐδῶ ὁ Χριστός, θά «καταβῆ ἀπ' οὐρανοῦ» ὡς βασιλιάς, συνοδευόμενος ἀπό ὅλους τούς ἀγγέλους καί ἀρχαγγέλους, οἱ ὅποιοι θά «κελεύσουν» καί θά «σαλπίσουν» ἐκ μέρους τοῦ βασιλέως Χριστοῦ¹⁸.

¹⁵ Βλ. *Γενηθήτω τό θέλημά σου ἐπί τῆς γῆς*, σσ. 329-344, *Ὁ αἰώνιος σκοπός τοῦ Θεοῦ θριαμβεῖ*, σσ. 176-177, *Ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς*, σ. 45, κ.ἄ.

¹⁶ http://www.watchtower.org/g/bh/appendix_11.htm

¹⁷ (Α΄ Θεσ. δ΄ 16) Μετάφραση Νέου Κόσμου (ΜΝΚ) ἔκδοσης «Μ.τ.Ἰ.» σ. 1473.

¹⁸ π. Σωφρονίου Μιχαηλίδη, *«Ἡ Ὀρθοδοξία καί οἱ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά»*, σ.148, Λάρνακα-Κύπρος, 1997².

Ἐπίσης, στήν πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολή (Εβρ. 1, 4-14) ὁ ἀπ. Παῦλος ξεκαθαρίζει, ὅτι ὁ Χριστός δέν εἶναι ὁ Ἀρχάγγελος Μιχαήλ ἢ κάποιος ἀπό τοὺς ἀγγέλους, οὔτε φυσικά ὅτι ἔχει ἀγγελικὴ φύση¹⁹, ἀλλὰ ὅτι εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ὁ δημιουργὸς καὶ θεμελιωτὴς τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ, τὸν ὁποῖο ὅλοι οἱ ἄγγελοι προσκυνοῦν ὡς ἀληθινὸ Θεό. Ἐνῶ, ἀντίθετα, ὅλοι γενικά οἱ ἄγγελοι εἶναι δημιουργήματα, λειτουργικά πνεύματα τὰ ὁποῖα διακονοῦν τὸ ἔργο τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων.

Στήν πρὸς Ἰουδα ἐπιστολή τοῦ ἀπ. Παύλου διαβάζουμε: «ὁ δὲ Μιχαήλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωϋσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησε κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλ' εἶπεν· ἐπιτιμῆσαι σοι Κύριος»²⁰. Στὸ χωρίο αὐτὸ βλέπουμε τὸν ἀρχάγγελο Μιχαήλ καὶ τὸν διάβολο νὰ φιλονικοῦν σχεδόν ὡς ἴσος πρὸς ἴσον γιὰ τὸ νεκρὸ σῶμα τοῦ Μωυσῆ. Ὁ Ἀρχάγγελος Μιχαήλ μάλιστα, τὸ μόνο πού λέει στὸν διάβολο εἶναι ὅτι: «ὁ Κύριος θὰ σέ κατακρίνει». Στὸ εὐαγγέλιο ἀντίθετα βλέπουμε τὸν διάβολο νὰ τρέμει μπροστά στὸν Χριστό καὶ νὰ ὑποτάσσεται πλήρως σ' Αὐτόν²¹, γεγονός πού φανερώνει ὅτι ὁ Χριστός

¹⁹«τοσοῦτῳ κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσω διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα. τίνι γὰρ εἶπέ ποτε τῶν ἀγγέλων· υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ ἄλλιν· ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν; ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι Θεοῦ. καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει· ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα· πρὸς δὲ τὸν υἱόν· ὁ θρόνος σου, ὁ Θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· ράβδος εὐθύτητος ἢ ράβδος τῆς βασιλείας σου. ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε, ὁ Θεός, ὁ Θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου· καὶ σὺ κατ' ἀρχάς, Κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσιν οἱ οὐρανοί· αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἰμάτιον παλαιωθήσονται, καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἐλίξεις αὐτούς, καὶ ἀλλαγῆσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείουσι. πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἰρηκὲ ποτε· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἔχθρους σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικά πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν; (Εβρ. 1, 4-14)

²⁰Ἰουδ. α' 9.

²¹Λουκ. 9, 42: «ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησε δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ». Ἐπίσης «Καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξε λέγων· ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἤλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἰδᾶ σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ. καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων· φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. (Μαρκ. α' 23-26)

καί ὁ Ἀρχάγγελος Μιχαήλ δέν εἶναι τό ἴδιο πρόσωπο, ἀλλά οὔτε ἔχουν τήν ἴδια φύση, δηλαδή δέν εἶναι καί οἱ δύο ἄγγελοι. Ὁ Χριστός εἶναι ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ (δηλ. Θεός) καί ὁ Μιχαήλ «ἄρχοντας» τῶν ἀγγέλων (Δανιήλ ι´, 13), δηλαδή Ἀρχάγγελος.

Ἐπίσης, οἱ «Μ.τ.Ι.» στήν προσπάθειά τους νά «ἀποδείξουν» ὅτι ὁ Χριστός εἶναι ὁ Ἀρχάγγελος Μιχαήλ, ὑποστηρίζουν ὅτι στήν Ἀγ. Γραφή ἀναφέρεται ἕνας Ἀρχάγγελος καί ὅτι δέν ὑπάρχουν πολλοί Ἀρχάγγελοι. Ἡ Ἀγ. Γραφή ὅμως ἀναφέρει ξεκάθαρα τό ἐντελῶς ἀντίθετο, ὅτι δηλαδή ὑπάρχουν καί ἄλλοι Ἀρχάγγελοι. «...καί ἰδοὺ Μιχαήλ εἷς τῶν ἀρχόντων τῶν πρώτων ἦλθε βοηθησαί μοι...»²². Τό «εἷς τῶν ἀρχόντων» σημαίνει, ἕνας ἀπό τούς πολλούς ἄρχοντες-ἀγγέλους, δηλαδή ἕνας ἀπό τούς πολλούς Ἀρχαγγέλους.

Συμπερασματικά θά λέγαμε, ὅτι πουθενά ἡ Ἁγία Γραφή δέν ἀναφέρει ὅτι ὁ Χριστός εἶναι ὁ ἀρχάγγελος Μιχαήλ, ἀλλά ὅλες αὐτές οἱ θέσεις τῶν «Μ.τ.Ι.» ἀποτελοῦν φαντασίες καί προκύπτουν μέ αὐθαίρετα λογικά ἄλλατα.

ΑΓΙΟ ΠΝΕΥΜΑ

Α. Τό Ἅγιο Πνεῦμα εἶναι πρόσωπο.

Τό Ἅγ. Πνεῦμα εἶναι πρόσωπο, τό τρίτο Πρόσωπο τῆς Ἀγ. Τριάδος. Ἔχει κοινή φύση-οὐσία μέ τά ἄλλα δύο Πρόσωπα (Πατέρα, Υἱό) καί ἐπομένως εἶναι ἐξίσου Θεός ἀληθινός.

Τό Ἅγιο Πνεῦμα εἶναι προσωπικό ὄν διότι ἔχει ὅλα τά χαρίσματα ἑνός προσωπικοῦ καί ἐνσυνείδητου ὄντος. Ὁδηγεῖ στήν Ἀλήθεια (Ἰωάν. 1στ´ 13), διδάσκει καί ὑπενθυμίζει (Ἰωάν. 1δ´ 26), μαρτυρεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ (Ἰωάν. 1ε´ 26-27), ἐλέγχει τήν ἁμαρτία (Ἰωάν. 1στ´ 7-8), μιλάει (Πράξ. 1η´ 29 καί 1´ 19), καί προσκαλεῖ (Πράξ. 1γ´ 2). Τό Ἅγιο Πνεῦμα ἐπίσης διαμοιράζει χαρίσματα κατά τή θέλησή Του (Α´ Κορ. 1β´ 11), σκέπτεται καί ἀποφασίζει (Πράξ. 1ε´ 28), λυπᾶται (Ἐφεσ. 1δ´ 30),

²² Δανιήλ 10,13.

προσεύχεται και μεσιτεύει για μας (Ρωμ. η' 26), μας αγαπά άπέραντα μέχρι ζηλοτυπίας (Γακ. δ' 5).

Ο τύπος του Βαπτίσματος αποτελεί επίσης απόδειξη ότι το Άγιο Πνεύμα είναι πρόσωπο. Θά ήταν γελοίο να βαπτιζόμασταν στο όνομα δύο προσώπων και μιās «ένεργοϋ δυνάμεως», όπως πιστεύουν οι «Μ.τ.Ι.» για το Άγ. Πνεύμα (Ματθ. κη' 19).

Β. Τό Άγιον Πνεύμα είναι Θεός άληθινός.

1. Τό Άγιο Πνεύμα «έκπορεύεται παρά του Πατρός» (Ιωάν. ιε' 26). Η «έκπόρευση» αυτή είναι κάτι ανάλογο μέ τή «γέννηση» του Υιού από τον Πατέρα. Πρόκειται δηλαδή για έναν άλλο τρόπο ύπάρξεως εκ τής ούσίας του Πατρός. Άρα, τό Άγιο Πνεύμα είναι όμοούσιο μέ τον Πατέρα και τον Υιό, μετέχει δηλαδή τής κοινής ούσίας τής θεότητας που μετέχουν ό Πατήρ και ό Υιός.

2. (Β' Κορινθίους, στ' 6-7)²³. Στο χωρίο αυτό αναφέρονται τά εξής: «... έν καθαρότητι, έν γνώσει, έν μακροθυμία, έν χρηστότητι, έν Πνεύματι Άγίω, έν αγάπη άνυποκρίτω, έν λόγω άληθείας, έν δυνάμει Θεοϋ...». Άν τό Άγιο Πνεύμα, κατά τους «Μ.τ.Ι.» είναι ή δύναμη του Θεοϋ, τότε δέν θα ήταν γραμμένο έτσι τό χωρίο. Σέ ένα σύνολο άνόμοιων πραγμάτων αναφέρει ξεχωριστά τό Άγιο Πνεύμα, και ξεχωριστά τή δύναμη του Θεοϋ. Άν τό Άγ. Πνεύμα ήταν ή «ένεργός δύναμη» του Θεοϋ, τότε θά έπρεπε να αναφέρονται μαζί. Τό χωρίο δείχνει καθαρά, πώς πράγματι, τό Άγιο Πνεύμα δέν είναι ή δύναμη του Θεοϋ.

²³ Πιά να υπάρχει πληρέστερη εικόνα, παραθέτουμε περισσότερους από τους δύο στίχους, από τήν μετάφραση του κειμένου τής Κ.Δ. που είναι έκδοση τής Άποστολικής Διακονίας, για να γίνει πιο κατανοητό τό σημείο στο όποιο αναφερόμαστε. (Β' Κορινθίους, στ' 3-10) «μηδεμίαν έν μηδενι διδόντες προσκοπήν, ίνα μη μωμηθή ή διακονία, 4 άλλ' έν παντι συνιστώντες έαυτους ως Θεοϋ διάκονοι, έν ύπομονη πολλή, έν θλίψεσιν, έν ανάγκαις, έν στενοχωρίαίς, 5 έν πληγαίς, έν φυλακαίς, έν άκαταστασιαίς, έν κόποις, έν άγρυπνίαίς, έν νηστειαίς, 6 έν άγνότητι, έν γνώσει, έν μακροθυμία, έν χρηστότητι, έν Πνεύματι Άγίω, έν αγάπη άνυποκρίτω, 7 έν λόγω άληθείας, έν δυνάμει Θεοϋ, δια τών όπλων τής δικαιοσύνης τών δεξιών και άριστερών, 8 δια δόξης και άτιμίας, δια δυσφημίας και εύφημίας, ως πλάνοι και άληθείς, 9 ως άγνοούμενοι και έπιγινωσκόμενοι, ως άποθνήσκοντες και ιδου ζώμεν, ως παιδευόμενοι και μη θανατούμενοι, 10 ως λυπούμενοι άει δέ χαίροντες, ως πτωχοι πολλούς δέ πλουτίζοντες, ως μηδέν έχοντες και πάντα κατέχοντες».

«ΙΕΧΩΒΑ»

Ένα ανύπαρκτο όνομα.

Οί «Μ.τ.Ι.» ύποστηρίζουν μέ θέρμη ότι εΐναι «Μάρτυρες τοϋ Ίεχωβά», δίνοντας μεγάλη βαρύτητα στό όνομα «Ίεχωβά». Καυχιόυνται μάλιστα ότι τό όνομα αυτό άπαντάται 7.000 φορές στην Άγ. Γραφή. Η άλήθεια εΐναι ότι συναντάται τό όνομα «Ίεχωβά», αλλά μόνο στό άλλοιωμένο κείμενο τής Άγ. Γραφής πού οί ίδιοι συνέθεσαν και εκδίδουν για νά μπορούν νά «άποδεικνύουν» ότι τά λεγόμενά τους συμφωνοϋν δήθεν μέ τήν Άγ. Γραφή. Οί «Μ.τ.Ι.» σήμερα έμμένουν στό νά αυτοαποκαλοϋνται “Χριστιανοί Μάρτυρες τοϋ Ίεχωβά”, μολονότι δέν πιστεύουν στή θεότητα τοϋ Χριστοϋ, προκειμένου νά πείθουν και νά παρασύρουν τούς άπληροφόρητους ότι δήθεν εΐναι Χριστιανοί. Αϋτή όμως εΐναι μία τακτική, πού οϋσιαστικά ξεκίνησε άπό τή δεκαετία τοϋ 1980, μία και μέχρι τότε ή Όργάνωση τής Σκοπιάς άκολουθοϋσε τή γραμμή τοϋ Ρόδερφορντ πού ήταν ενάντια στή λέξη “Χριστιανοί”. Η εταιρεία κηρύττει σήμερα, πώς τό όνομα «Ίεχωβά» εΐναι άπαραίτητο για τή σωτηρία²⁴, και ότι μόνο όποιος άποκαλει τόν Θεό με αυτό τό «όνομα» σώζεται²⁵. Στο έβραϊκό πρωτότυπο τής Παλαιάς Διαθήκης, ό Θεός κατονομάζεται μέ διάφορα έβραϊκά «όνόματα», τά όποια στην κυριολεξία εΐναι περιγραφικές εκφράσεις. Οί «Μ.τ.Ι.» άπολυτοποιοϋν τό πιο συνηθισμένο άπό αυτά, τό Γιαχβέ, διαστρέφοντάς το σε Ίεχωβά.

²⁴ π. Άντωνίου Άλεξζόπουλου, «Μάρτυρες τοϋ Ίεχωβά και Όρθοδοξία. Η Λατρεία τής Σκοπιάς Γ'», σ.154-155, Άθήναι 1993². «Γιά νά παραμείνει κανείς πιστός στην κυριότητα τοϋ Θεοϋ, εΐναι άπαραίτητο «νά φοβάται αυτό τό υπερέχον και φοβερό όνομα», πρέπει νά τό επικαλείται εϋρύτατα» (Jehova, s. 306). «Η ζωή μας εξαρτάται «άπό τήν ακριβή γνώση τοϋ όνόματος τοϋ Ίεχωβά» (Σκ. 1953, σ. 51). Όποιος δέν άναγνωρίζει αυτό τό όνομα θά καταστραφεί: «Θά καταφαγωθή ή σάρξ εκείνων πού δέν ήθελαν νά μάθουν ότι ό ζών και άληθινός Θεός λέγεται Ίεχωβά. Θά διαλυθοϋν ενώ θά στέκουν στα πόδια των». (Από τόν άπολεσθέντα Παράδεισο..., 209).

²⁵ Για τόν λόγο αυτό χρησιμοποιοϋν τό χωρίο «πās γάρ δς άν επικαλέσηται τό όνομα Κυρίου σωθήσεται». (Ρωμ.ι',13) τό όποιο ό άπόστολος Παϋλος, παίρνει άπό τόν Ιωήλ 3,5. Οί «Μ.τ.Ι.» ισχυρίζονται, ότι στό Μασωριτικό κείμενο, ή φράση «όνομα Κυρίου» αντικαθίσταται μέ τή φράση «όνομα Ίεχωβά». Συνεπώς, άφοϋ αυτοί επικαλοϋνται τό όνομα «Ίεχωβά» εΐναι αυτοί πού θά σωθοϋν. Άρα τό όνομα τοϋ Ίεχωβά, σώζει. Κάτι τέτοιο όμως δέν ισχύει. Τό όνομα Ίεχωβά εΐναι ανύπαρκτο. Βλέπε περισσότερα: <http://www.oodegr.com/oode/swthria/onoma3.htm>.

Κατά ακρίβεια, **Γιαχβέ** σημαίνει «**ό ειμί**», «**ό ών**». Τό **ὄνομα «Ἰεχωβά»** **εἶναι πλασματικό ὄνομα. Δέν ὑπάρχει οὔτε μία φορά στήν Αγ. Γραφή**, παραμόνο στό προκλητικά ἀλλοιωμένο κείμενο τῆς «**Μετάφραση τοῦ Νέου Κόσμου**» (Μ.Ν.Κ.). Χρησιμοποιοῦν τήν ἔκδοση αὐτή προκειμένου νά πείθουν τούς ὀπαδούς τους καί νά παραπλανοῦν τούς καλοπροαίρετους συζητητές χρησιμοποιώντας ὡς Αγ. Γραφή τό δικό τους πλαστό καί ψεύτικο κείμενο τῆς «Μ.Ν.Κ.».

Ἡ ἱστορία τῆς δημιουργίας τοῦ ἐπίπλαστου ὀνόματος «Ἰεχωβά» ἔχει ὡς ἐξῆς: Ἡ ἐβραϊκή γλῶσσα δέν εἶχε φωνήεντα ἀλλά μόνο σύμφωνα. Ἐτσι, τό ὄνομα τοῦ Θεοῦ οἱ Ἑβραῖοι τό ἔγραφαν ΓΧΒΧ (JHWH). Ἐπειδή ὁμως, ἀπό σεβασμό, σπάνια πρόφεραν τό ὄνομα αὐτό, σιγά-σιγά ξέχασαν ποιά φωνήεντα συνδυάζονταν μέ τά ἀνωτέρω σύμφωνα ὥστε νά σχηματισθεῖ τό ὀρθό ὄνομα. Ἀργότερα (μετά τό 750 μ.Χ.), ὅταν ἄρχισαν νά γράφονται καί τά φωνήεντα στήν ἐβραϊκή γλῶσσα, οἱ σοφοί τῶν Ἑβραίων θέλοντας νά συμπληρώσουν τό ΓΧΒΧ, ἀλλά μὴ ξέροντας ποιά φωνήεντα ἔπρεπε νά βάλουν, ἀποφάσισαν νά χρησιμοποιήσουν τά φωνήεντα ἄλλου θείου ὀνόματος, τοῦ «**Ἄδωνάι**» (δηλ. τά **αωά**). Ἐτσι, δημιούργησαν τό ὄνομα **Γαχωβάχ**, τό ὅποιο σιγά-σιγά ἔγινε Ἰεχωβά. Τό ὄνομα Ἰεχωβά, λοιπόν, δέν εἶναι καθόλου τό ὄνομα πού ἀπεκάλυψε ὁ Θεός στόν Μωυσή, στό χωρίο τῆς Ἐξόδου στ' 3, ἀλλά ἀποτελεῖ κατασκευάσμα τῶν Ἑβραίων σοφῶν τοῦ 750-1000 μ.Χ. Σήμερα πάντως, ὅλοι οἱ εἰδικοί ἐπιστήμονες συμφωνοῦν στό ὅτι τό **ΓΧΒΧ** προφερόταν **Γιαχβέ** καί ὄχι Ἰεχωβά. Τό **Ἰεχωβά λοιπόν τῶν χιλιαστῶν εἶναι ἓνα ὄνομα ἀνύπαρκτο.**

Στό βιβλίο τους «**Ἄγιασθήτω τό ὄνομά σου**» ἀναφέρονται τά ἐξῆς ἀποκαλυπτικά: «**Ὅλες οἱ ἀποδείξεις πού ὑπάρχουν καταδεικνύουν ὅτι οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ κληρικοὶ εἰσήγαγαν αὐτή τήν προφορά (Jehovah). Ἡ προφορά «Ἰεχωβά» μπορεῖ νά ἐξιχνιαστεῖ στοὺς πρώτους χρόνους τοῦ Μεσαίωνα ...**»²⁶. «**Ἡ ἐσφαλμένη ὀρθογραφία «Ἰεχωβά», γράφουν οἱ ἴδιοι, «ἀπαντᾶται ἀπό τό ἔτος 1100 περίπου [...]. Ὅλα τά προηγούμενα χρησιμεύουν στό νά δείξουν ὅτι καί σήμερα ἀκόμη ἢ ἀκριβῆς προφορά τοῦ ὀνόματος τοῦ**

²⁶ «Ἄγιασθήτω τό ὄνομά σου» σ.19. ἔκδ. «Μ.τ.Ι.». Στήν Σκοπία τοῦ 1960 δέχονται καί οἱ ἴδιοι πῶς τό ὄνομα Ἰεχωβά τό πήραν ἀπό τήν «Παράδοση», δηλαδή ἐπειδή χρησιμοποιοῦνταν ἀπό τόν 14ο αἰώνα.

Θεοῦ εἶναι ἀβέβαιη...²⁷. Ἐπίσης, στό βιβλίο «Μπορεῖτε νά ζεῖτε γιά πάντα στόν Παράδεισο στή γῆ», ἀναφέρουν: « ... τό πρόβλημα σήμερα εἶναι ὅτι δέν μπορούμε νά γνωρίζουμε ἀκριβῶς ποιά φωνήεντα χρησιμοποιοῦσαν οἱ Ἑβραῖοι μαζί μέ τά σύμφωνα ΓΧΒΧ»²⁸. Ἐπομένως, ὁμολογοῦν καί οἱ ἴδιοι, ὅτι δέν μπορούν νά γνωρίζουν ποῖο εἶναι τό ἀκριβές ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἀκόμη καί σήμερα πού θυσιάζουν τή ζωή τους γι' αὐτό.

Στό βιβλίο τους «Ὁλη ἡ Γραφή εἶναι θεόπνευστος καί ὠφέλιμος» παραδέχονται ὅτι: «Ἡ προφορά Γιαχβέ μπορεί νά εἶναι πιό ὀρθή, ἀλλά ἡ λατινισμένη μορφή Jehovah (Ιεχωβά) ἐξακολουθεῖ νά χρησιμοποιεῖται, διότι εἶναι ἡ πιό κοινῶς παραδεκτή μορφή Ἀγγλικῆς μεταφράσεως τοῦ τετραγράμματος» (σ.326). Μέ ἀπλά λόγια, οἱ «Μ.τ.Ι.» διακηρύττουν ὅτι ἡ σωτηρία μας περιστρέφεται γύρω ἀπό τό ὄνομα «Ιεχωβά» πού ἐπινοήθηκε κατά τό Μεσαίωνα, γνωρίζοντας παράλληλα ὅτι αὐτό εἶναι ψεύτικο καί τεχνητό. Ἐπιμένουν ὅμως νά κηρύττουν ὅτι αὐτό εἶναι τό ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ἄν καί παραδέχονται ὅτι εἶναι ἐσφαλμένο, τό προτιμοῦν ἀπλῶς ἐπειδή ἐπικράτησε. Βλέπουμε δηλαδή ἐδῶ νά ἐπικρατεῖ ἕνας παραλογισμός, τόν ὁποῖο ἀποδέχονται ὡς «δόγμα» τῆς Ὀργάνωσής τους. Τό σοβαρότερο ὅμως εἶναι, ὅτι καθυποβάλλουν τούς ὁπαδούς τους νά τό κηρύττουν θυμίζοντάς τους ὅτι «θά καταφαγωθῆ ἡ σάρξ ἐκείνων πού δέν ἤθελαν νά μάθουν ὅτι ὁ ζῶν καί ἀληθινός Θεός λέγεται Ιεχωβά. Θά διαλυθοῦν ἐνῶ στέκουν στά πόδια των»²⁹. Ὅπου δέν πίπτει λόγος πίπτει .... τρομοκρατία.

Διδάσκουν ἐπίσης, ὅτι ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἶναι «δευτερεύων σκοπός» τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖνο πού κυρίως ἐνδιαφέρει τόν Θεό εἶναι ἡ «διεκδίκηση» τοῦ ὀνόματός Του (δηλ. τοῦ ὀνόματος Ἰεχωβά)³⁰. Στό τεῦχος τῆς Σκοπιᾶς, 15/3/85, ἀναφέρουν ὅτι τό πιό σπουδαῖο γεγονός στήν ἱστορία ἦταν ὁ θάνατος τοῦ Χριστοῦ. Ὅχι γιατί σταυρώθηκε γιά τήν σωτηρία μας, ἀλλά γιατί ἔτσι «δικαιώθηκε» τό

²⁷ «Ἀγιασθήτω τό ὄνομά σου» σ.21. ἔκδ. «Μ.τ.Ι.».

²⁸ «Μπορεῖτε νά ζεῖτε γιά πάντα στόν Παράδεισο στή γῆ», ἔκδ. «Μ.τ.Ι.», σ.43.

²⁹ Βλ. Ἀπό τόν ἀπολεσθέντα Παράδεισο..., 1958-60, σ. 209. (Ἐκδόση «Μ.τ.Ι.»)

³⁰ Βλ. «Ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς», σσ. 233, 237, 251, 288., «Ἔστω ὁ Θεός ἀληθής», σσ. 28, 35, 36). Βλέπε Σωφρονίου Μιχαηλίδη, «Ἡ Ὀρθοδοξία καί οἱ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά», σσ. 69, Λάρνακα-Κύπρος, 1997².

ὄνομα τοῦ Ἰεχωβά³¹. Καμμία ἀναφορά στή σωτηρία, σάν νά ἦταν ὁ Θεός τόσο ἐγωκεντρικός καί τό μόνο πού τόν ἐνδιέφερε ἦταν ἡ δικαίωση τοῦ ὀνόματός Του ἀπό τά πλάσματά Του.

Στό σημεῖο αὐτό θά θέλαμε νά ἀπαντήσουμε καί σέ μία κατηγορία τῶν «Μ.τ.Ι.». Μᾶς κατηγοροῦν ὅτι δέν γνωρίζουμε, ἢ δέν συνηθίζουμε νά ἀποκαλοῦμε τόν Θεό μέ τό ὄνομά του «Ἰεχωβά». Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶναι, ὅτι ἐπειδή ἀκριβῶς γνωρίζουμε πολύ καλά τό ὄνομα τοῦ Θεοῦ, τό ὁποῖο εἶναι «Γιαχβέ» καί ὄχι «Ἰεχωβά», τό χρησιμοποιοῦμε στή μεταφρασμένη του μορφή ἀπό τά Ἑβραϊκά στά Ἑλληνικά, πού εἶναι: «ὁ Ὄν», («ὁ Εἶναι»). Ἐπιπλέον, γιά νά εἶμαστε πιό ἀκριβεῖς, θά θέλαμε νά προσθέσουμε ὅτι στήν Κ.Δ. ὁ Θεός δίνει ἕνα νέο ὄνομα στόν ἑαυτό Του: τό ὄνομα **Θεός Πατήρ. Διά τοῦ Υἱοῦ ὁ Θεός μᾶς υἰοθετεῖ καί γίνεται Πατέρας μας**. Ὡς γνήσια, λοιπόν, παιδιά Του, τόν ἀποκαλοῦμε «Πατέρα», ὅπως ἔκαναν οἱ ἴδιοι οἱ Ἀπόστολοι³², οἱ ὁποῖοι στήν Καινή Διαθήκη, οὔτε μία φορά τόν ἀποκάλεσαν «Γιαχβέ», ἀλλά πάντοτε τόν ἀποκαλοῦν «Πατέρα». Καί αὐτό, γιατί ὁ Θεός τῶν Χριστιανῶν, Θεός ἀγάπης, δέν ἔχει τίποτε κοινό μέ τόν «Θεό» τῶν «Μ.τ.Ι.», ὁ ὁποῖος δέν ἐνδιαφέρεται γιά τίποτε ἄλλο παρά γιά τή «διεκδίκηση» τοῦ ὀνόματός του³³.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΙΕΡΑ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Οταν μιλάμε γιά τήν Ἱερά Παράδοση, ἐννοοῦμε τήν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ζωή τῆς Ἐκκλησίας διά μέσου τῶν αἰώνων. (διδασκαλία,

³¹ π. Σωφρονίου Μιχαηλίδη, «*Ἡ Ὁρθοδοξία καί οἱ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά*», σ.70, Λάρνακα-Κύπρος, 19972 καί ἐπίσης «*Jehova*», 1934, σ. 127, Γερμ. ἐκδοση. Πρβλ. π. Ἀντωνίου Ἀλεβιζόπουλου, «*Ἡ Λατρεία τῆς Σκοπιᾶς Α΄*», σ.σ. 140-141, Ἀθήναι 1993²

³² Ἀντιπαραβάλλοντας ὁ Ἀπ. Παῦλος τόν ἀληθινό Θεό μέ τούς ψεύτικους θεούς, **τόν ὀνομάζει Πατέρα** καί ὄχι «Ἰεχωβά». Κί ἄν ὑπάρχουν πολλοί λεγόμενοι θεοί, «*ἀλλ' ἡμῖν εἷς Θεός, ὁ Πατήρ*» (Α΄ Κορ. η΄ 5-6). Ἐπίσης ὁ ἴδιος ὁ Χριστός μᾶς δίνει ἐντολή νά τόν ἐπικαλοῦμαστε μέ τό ὄνομα αὐτό στήν προσευχή μας : «*Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ...*» (Ματθ. στ΄ 9). Δέν λέει «Ἰεχωβά ἡμῶν...». κ.ἄ. Βλ. ἐπίσης (Ρωμ. η΄ 14-15) καί (Γαλ. δ΄ 16).

³³ π. Σωφρονίου Μιχαηλίδη, «*Ἡ Ὁρθοδοξία καί οἱ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά*», σ. 75, Λάρνακα-Κύπρος, 1997².

λατρεία, πίστη).

Ἡ Ἐκκλησία δέχεται ὅτι ἡ Ἁγ. Γραφή ἀποτελεῖ ἓνα μόνο τμήμα τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως καί ὄχι τή μοναδική πηγή τῆς πίστεώς μας. Ἡ ἄρνηση συνεπῶς ὀλοκλήρου τῆς Ἱ. Παραδόσεως συνεπάγεται καί ἄρνηση τῶν κειμένων τῆς Ἁγ. Γραφῆς, ἐφόσον, ὅπως εἶπαμε, ἡ Ἁγ. Γραφή ἀποτελεῖ ἓνα μόνο τμήμα της. Παρόλα αὐτά, οἱ «Μ.τ.Ἱ.» ἐπιμένουν νά ἀρνοῦνται τήν Ἱερά Παράδοση ὡς πηγή τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως.

Στό σημεῖο ὅμως αὐτό πέφτουν σέ μία ἀντίφαση. *Ἡ ἀντίφαση εἶναι ὅτι ἐνῶ δέχονται τήν Ἁγία Γραφή, δέν δέχονται τήν Ἐκκλησία πού τήν φανέρωσε στόν κόσμο, καί τήν ὄρισε ὡς θεόπνευστη.*

Ἡ Ἁγία Γραφή δέν ἀναφέρει πουθενά πόσα καί ποιά βιβλία περιλαμβάνει· κι ὅμως, οἱ «Μ.τ.Ἱ.» δέχονται τά βιβλία τῆς Κ.Δ., ὅπως τά εἶχε ὀρίσει ὁ Μέγας Ἀθανάσιος τόν 4ο αἰῶνα. Ἄν κάποιος δέχεται τά βιβλία αὐτά ὡς θεόπνευστα, ὀφείλει νά δεχθεῖ ὡς θεόπνευστο καί ἐκεῖνον πού καθόρισε ποιά θά εἶναι αὐτά. ***Ἡ Ἐκκλησία εἶναι πού μέ τόν φωτισμό τοῦ Ἁγ. Πνεύματος παρήγαγε τήν Κ.Δ. καί δέν παρήγαγε ἡ Κ.Δ τήν Ἐκκλησία.***

Στό σημεῖο αὐτό γεννᾶται καί τό ἀκόλουθο ἐρώτημα. Μέ ποιό κριτήριο ὁ Μ. Ἀθανάσιος, οἱ Πατέρες καί οἱ Σύνοδοι, δηλαδή ἡ Ἐκκλησία, ἀποφάσισαν γιά τό ποιά θά πρέπει νά εἶναι τά θεόπνευστα βιβλία τῆς Κ.Δ.; Ἡ ἀπάντηση εἶναι μία. **Κριτήριο ὑπῆρξε ἡ Ἱερά Παράδοσις. Ἡ ἴδια ἡ ζωή τῆς Ἐκκλησίας.** Ἔτσι, ἄν οἱ «Μ.τ.Ἱ.» ἦταν συνεπεῖς στά ὅσα πιστεύουν, θά ἔπρεπε νά ἀπορρίψουν καί τήν Κ.Δ., ἀφοῦ αὐτή στηρίζεται στους Πατέρες καί στήν Ἱ. Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας.

Σέ ἓνα ἀπό τά πιό σημαντικά βιβλία τους, τό «*Ὁλη ἡ Γραφή εἶναι θεόπνευστος καί ὠφέλιμος*» (σ. 175-262), ἐπικαλοῦνται καί ὀνόματα Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, μεταξύ τῶν ὁποίων καί αὐτό τοῦ **Μ. Ἀθανασίου**, ὡς τεκμήρια ἐγκυρότητας τῶν ἐπιχειρημάτων τους. Οὐσιαστικά ἐπικαλοῦνται τήν Ἱερά Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, προκειμένου νά κατοχυρώσουν τήν ἄποψή τους, ἐνῶ τήν ἴδια στιγμή ἀποκαλοῦν τούς Πατέρες «ὄργανα τοῦ Σατανᾶ».

Τό συμπέρασμα εἶναι, ὅτι χωρίς τήν ἀθθεντία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας τῶν πρώτων αἰώνων καί τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως, κανείς δέν

θά μπορούσε ποτέ νά μᾶς βεβαιώσει γιά τήν ἀϋθεντία καί τή θεοπνευστία τῶν 27 αὐτῶν βιβλίων.

Συχνά οἱ «Μ.τ.Ι.», ὡς γνήσιο προτεσταντικό παρακλάδι, ἀποφαίνονται ὅτι «μόνο ὁ, τι λέει ἡ Ἁγ. Γραφή ὀφείλουμε νά δεχόμεστε. Ἄν κάτι δέν τό λέει ἡ Ἁγ. Γραφή δέν τό δεχόμεστε». Εὐλογα λοιπόν διερωτᾶται κανείς: «Σέ ποιό σημεῖο της Ἁγ. Γραφῆς ὑπάρχει ὁ παραπάνω περιορισμός;». Τό ἐρώτημα αὐτό δέν μπορεῖ νά ἀπαντηθεῖ ἀπό κανένα «Μ.τ.Ι.» ἢ προτεστάντη.

ΘΕΟΤΟΚΟΣ

Οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί, μετά τόν Θεό (Πατέρα, Υἱό καί Ἅγιο Πνεῦμα) τιμοῦμε τήν Παρθένο Μαρία ὡς τή μητέρα τοῦ Θεοῦ, γι' αὐτό καί τήν ὀνομάζουμε Θεοτόκο.

Οἱ «Μ.τ.Ι.» ἀρνοῦνται τήν τιμή πρός τήν Παναγία καί τήν θεωροῦν ὡς μία κοινή, συνηθισμένη γυναίκα, ὅπως ὅλες οἱ ἄλλες. Ἀπορρίπτουν τό ἀειπάρθενό της καί διδάσκουν, ὅτι ἐκτός ἀπό τόν Χριστό γέννησε καί ἄλλα παιδιά μέ τόν Ἰωσήφ.

Δέν παραδέχονται τόν Χριστό ὡς Θεό, καί ὡς ἐκ τούτου ἀπορρίπτουν καί τήν ὀνομασία Θεοτόκος (δηλαδή αὐτή πού γέννησε τόν Θεό) γιά τή Μητέρα Του.

Γεγονός εἶναι, ὅτι ἡ Ἁγ. Γραφή δέν ἀναφέρει πολλά στοιχεῖα περί τῆς Θεοτόκου, διότι κεντρικό πρόσωπο τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος ἦταν ἀποκλειστικά τό πρόσωπο τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Στήν Π.Διαθήκη περιέχονται πολλές προφητικές ἀπεικονίσεις τῆς Θεοτόκου. Παρουσιάζεται ὡς «κλίμαξ» (Γεν. κη' 10-13), ὡς πύλη «τῆς βλεπούσης κατ' ἀνατολάς, καί αὕτη ἦν κεκλεισμένη» (Ιεζεκιήλ, μδ' 1-2), ὡς «βασίλισσα» (Ψαλμ. μδ' . 9).

Ἡ Παρθένος Μαρία εἶναι ἡ Θεοτόκος, διότι αὐτός τόν ὁποῖο γέννησε, δέν ἦταν ἄλλος ἀπό τόν Ἐμμανουήλ, δηλ. τόν «μεθ' ἡμῶν Θεόν» (Ματθ. α' 23).

Ἄλλωστε, καί ἡ Ἐλισάβετ καλωσορίζει τήν Παναγία ἀποκαλώντας τήν «μήτηρ τοῦ Κυρίου». «Καί πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ

τοῦ Κυρίου μου πρὸς με;» (Λουκ. α' 41-43). Γιά μία Ἰσραηλίτισσα τῆς Παλαιᾶς ἀκόμη Διαθήκης, ὁ «Κύριος» δέν ἦταν ἄλλος παρά Ἕνας, ὁ Γιαχβέ. Εἶναι θαυμαστό πῶς ἡ Ἐλισάβετ ἀναγνωρίζει στό (ἀσημάτιστο ἀκόμη) ἔμβρυο, τόν **Γιαχβέ**, δηλαδή τόν **Κύριό της**, τόν **Θεό της**.

Κατά τὴν Ἐλισάβετ, λοιπόν, ὁ Γιαχβέ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἔγινε ἄνθρωπος! Συνεπῶς, ὁμολογεῖ ὅτι ἡ Μητέρα τοῦ ἐμβρύου εἶναι ἡ μητέρα τοῦ Γιαχβέ, δηλαδή τοῦ Θεοῦ, ἄρα εἶναι Θεοτόκος.

Ἐπειδὴ λοιπόν ἔτεκε τόν Θεό κατά σάρκα, εἶναι κατά πάντα δόκιμο νά ὀνομάζεται ΘΕΟΤΟΚΟΣ.

Τό ὅτι ἡ Παναγία ἦταν Παρθένος «πρὸ», «ἐν» καί «μετά» «τόκον» ἀποδεικνύεται ἀπό τὰ ἐξῆς:

α) Πουθενά στήν Ἁγ. Γραφή δέν ἀναφέρεται γάμος τῆς Παναγίας μέ τόν Ἰωσήφ. Ἀντίθετα, κατά τή γέννηση τοῦ Χριστοῦ στήν Βηθλεέμ, ἐξακολουθεῖ ἀκόμη νά ὀνομάζεται «μνηστή» τοῦ Ἰωσήφ, καί οὐδέποτε σύζυγος αὐτοῦ (Λουκ. β' 5). Μετά δέ τή γέννηση τοῦ Χριστοῦ, δέν ὀνομάζεται πιά οὔτε «μνηστή» ἀλλά μόνο «μήτηρ τοῦ παιδίου»³⁴. β) Πουθενά στήν Ἁγ. Γραφή δέν ἀναφέρεται ὅτι ἡ Παναγία γέννησε καί ἄλλα παιδιά.

Οἱ «Μ.τ.Ι.» ἀρνοῦνται τὴν **Θεοτόκο** καί τὴν **ἄειπαρθενία** τῆς ἐπικαλούμενοι ἐπίσης τούς παρακάτω στίχους: «Καί οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν ἕως οὗ ἔτεκε τόν υἱόν αὐτῆς τόν **πρωτότοκον**» (Ματθ. α' 25).

Ἡ βαρύτητα στό συγκεκριμένο χωρίο πέφτει στή φράση «ἕως οὗ ἔτεκε», καί στή λέξη «πρωτότοκον». Ἀπό τή φράση «Καί οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν ἕως οὗ ἔτεκε», οἱ «Μ.τ.Ι.» συμπεραίνουν, ὅτι ἡ Παναγία δέν εἶχε σαρκική μίξη μέ τόν Ἰωσήφ μέχρι τή γέννηση τοῦ Ἰησοῦ, μετά ὅμως εἶχε. Ἔτσι δικαιολογοῦν καί τή λέξη «πρωτότοκον» πού ἀναφέρεται στόν Ἰησοῦ ὑπονοώντας, ὅτι αὐτός ἦταν τό πρῶτο τέκνο στή σειρά τῶν τέκνων πού ἡ Μαρία γέννησε ἀργότερα μέ τόν Ἰωσήφ, καί αὐτά εἶναι τὰ λεγόμενα «ἀδελφία» τοῦ Ἰησοῦ (Ματθ. Ιβ' 47). Ἀλλά «πρωτότοκος» λέγεται αὐτός πού γεννᾶται πρῶτος, «ὁ διανοίγων» μήτρα, ἄσχετα ἐάν ἀκολουθοῦν ἢ ὄχι, ἄλλα τέκνα³⁵. Ὅταν λοιπόν γεννιόταν τό πρῶτο

³⁴ Βλ.: (Ματθ. β' 11, 13, 14, 20, 21), (Λουκ. β' 33, 43).

³⁵ Ἐξ. ιγ' 2, 12-13, λδ': 19 καί ἐξῆς.

παιδί ἔλεγαν ὅτι γεννήθηκε ὁ πρωτότοκος, χωρίς νά γνωρίζουν ἐάν θά ἀκολουθοῦσε ἄλλο τέκνο. Ἐπειδή δέ ὁ πρωτότοκος ἦταν προνομιούχος, ἡ λέξη πρωτότοκος σήμαινε καί «ἐκλεκτός»³⁶. Ὁ Χριστός λέγεται πρωτότοκος, ὄχι μόνον ὡς υἱός τῆς Παρθένου (ὡς ἄνθρωπος δηλαδή), ἀλλά καί ὡς Υἱός τοῦ Θεοῦ (ὡς Θεός δηλαδή)³⁷.

Δεχόμενοι τόν ισχυρισμό τῶν «Μ.τ.Ι.» ὅτι «πρωτότοκος» λέγεται αὐτός πού γεννᾶται πρῶτος σέ μια οἰκογένεια, καί ὅπωςδήποτε ἀκολουθοῦν καί ἄλλες γέννες, ὀδηγοῦμαστε σέ τραγελαφικά δογματικά συμπεράσματα ὅταν τό ἐφαρμόσουμε στήν περίπτωση τῆς γέννησης Υἱοῦ ἀπό τόν Θεό Πατέρα. Ἄν ἡ λέξη «πρωτότοκος» συνεπάγεται ἀναγκαστικά καί δεύτερο «τέκνο», τότε μήπως θά πρέπει νά δεχτοῦμε ὅτι καί ὁ Θεός Πατήρ ἔχει δευτερότοκο υἱό; Ὅχι βέβαια, διότι ὁ Χριστός γνωρίζουμε ὅτι εἶναι Υἱός «μονογενής»³⁸. Δέν ὑπῆρξε ἄλλη «Γέννα» ἐκτός ἀπό τήν δική Του. Τό «πρωτότοκος» λοιπόν δέν σημαίνει κατ' ἀνάγκη ὅτι ἀκολουθεῖ ἄλλο ἢ ἄλλα τέκνα.

Ἀπό τή φράση ἐπίσης «ἕως οὗ ἔτεκε», οἱ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά συμπεραίνουν, ὅτι μετά τή γέννηση τοῦ Ἰησοῦ ὁ Ἰωσήφ γνώρισε σαρκικά τήν Μαρία, εἶχε δηλαδή μέ αὐτήν σαρκική μίξη. Ἀλλά, ὅπως τό «πρωτότοκος» δέν σημαίνει κατ' ἀνάγκη ὅτι ἀκολουθεῖ δεύτερο παιδί, ἔτσι καί τό «ἕως οὗ ἔτεκεν» δέν σημαίνει κατ' ἀνάγκη ὅτι μετά τή γέννηση τοῦ Ἰησοῦ ὁ Ἰωσήφ συνευρέθηκε μέ τήν Μαρία.

Ὁ λόγος πού ὑπάρχει αὐτή ἡ διατύπωση «ἕως οὗ ἔτεκε», εἶναι γιατί ὁ εὐαγγελιστής δέν θέλει νά πεί ὅτι ἡ Μαρία ἦταν παρθένος μέχρι τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ καί κατόπιν ἔπαυσε νά εἶναι παρθένος, ὅπως νομίζουν οἱ «Μ.τ.Ι.». Ἀντίθετα στόχος του εἶναι νά τονιστεῖ, ὅτι ὁ Χριστός εἶναι καρπός τελείας ἀγνότητος, ὅτι ἡ σύλληψη ἔγινε «ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ», καθὼς ὁ Ἰωσήφ δέν γνώρισε σαρκικά τήν Μαρία ἕως ὅτου γέννησε τόν Χριστό. Ὁ εὐαγγελιστής δηλαδή, ἐνδιαφέρεται γιά τό χρόνο μέχρι τή γέννηση τοῦ Ἰησοῦ, τό διάστημα δέ μετά ἀπό αὐτήν τό ἀφήνει ἀπροσδιόριστο.

³⁶ Ἐξ. δ' 22, Ψαλμ. πη' 28, [πθ' 27], Ἑβρ. ιβ' 23.

³⁷ Κολ. α' 15, Ἑβρ. α' 6.

³⁸ Ἰωαν. α' 14, 18· γ' 16, 18· Α' Ἰωάν. δ' 9.

Πολλές φορές συναντούμε στην Γραφή τέτοιου είδους εκφράσεις. Έτσι π.χ., στο Β΄ ΒΑΣ. στ΄ 23 αναφέρεται: «Καὶ τῇ Μελχολ θυγατρὶ Σαοὺλ οὐκ ἐγένετο παιδίον ἕως τῆς ἡμέρας τοῦ ἀποθανεῖν αὐτὴν». Θά ἦταν ἀστεῖο νά συμπεράνουμε ἀπὸ τὸ «ἕως», ὅτι ἡ Μελχὸλ γέννησε παιδί μετὰ θάνατον! Ἐπίσης, στὸ Ματθ. κη΄ 20 ὁ Χριστὸς λέει: «Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἶμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος». Θά ἦταν φοβερό λάθος νά συμπεράνουμε ἀπὸ τὸ «ἕως», ὅτι μετὰ τὴ συντέλεια τοῦ κόσμου ὁ Χριστὸς θά παύσει νά εἶναι μέ τούς ἐκλεκτούς Του.

Ἀπ' αὐτόν, λοιπόν, τὸ λόγο τοῦ εὐαγγελιστῆ δέν μπορεῖ νά ἐξαχθεῖ τὸ συμπέρασμα ὅτι μετὰ τὴ γέννηση τοῦ Ἰησοῦ ὁ Ἰωσήφ γνώρισε τὴν Μαρία σαρκικά.

Οὔτε ἐπίσης ἀπὸ τὰ ἐδάφια ὅπου γίνεται λόγος περὶ «ἀδελφῶν» τοῦ Ἰησοῦ μποροῦμε νά συμπεράνουμε, ὅτι ἡ Μαρία γέννησε καὶ ἄλλα παιδιά, διότι ἐκτός τοῦ ἑτεροθαλοῦς ἀδελφοῦ, στή γλῶσσα τῆς Ἀγ. Γραφῆς ἡ λέξη «ἀδελφός» εἶχε συνήθως πολὺ γενικὴ σημασία καὶ σήμαινε τὸν συγγενή, τὸν ξάδελφο, τὸ θεῖο, τὸν ἀνηψιό³⁹ κ.τ.λ.

ΑΓΙΟΙ

Στὴν Ἐκκλησία, ὅταν μιλάμε γιὰ «ἀγίους» ἐννοοῦμε τούς ἀνθρώπους ἑκείνους πού εὐαρέστησαν τὸν Θεὸ καὶ ἦταν «πλήρεις Πνεύματος Ἁγίου». Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ γίνονται ἀποδέκτες μιᾶς ἐξαιρετικῆς τιμῆς (καὶ ὄχι λατρείας) μέσα στὴν Ἐκκλησία. Οἱ Χριστιανοὶ τιμοῦν καὶ σέβονται τούς ἀγίους τούς ὁποίους ὁ Θεὸς δόξασε μέ διαφόρους τρόπους. Ὁ ἑορτασμός τῆς μνήμης τῶν ἁγίων ἀποσκοπεῖ στὸ νά προβάλει τὸ παράδειγμά τους ὡς πρότυπο, καὶ νά μᾶς καλέσει σέ μίμησή τους. Οἱ «Μ.τ.Ι.» περιφρονοῦν τούς ἀγίους ἐπειδὴ δέν πιστεύουν ὅτι οἱ ψυχές ζοῦν μετὰ θάνατον· ἐπομένως, ἀρνοῦνται ὅτι οἱ ἅγιοι εἶναι σέ θέση νά ἀκούσουν τίς προσευχές μας καὶ ὡς ἐκ τούτου δέν χρειάζεται νά τούς τιμοῦμε. Οἱ ἅγιοι ὅμως ὄχι μόνο ζοῦν μετὰ τὸ θάνατο, ἀλλὰ ἔχουν καὶ πλήρη συνείδηση τῶν ὧσων συμβαίνουν στή γῆ καὶ στὸν οὐρανό, καὶ κατὰ συνέπεια, εἶναι σέ θέση νά ἀκούσουν τίς

³⁹ Γέν. ιγ΄ 18, κθ΄ 15 κ.ἄ.

προσευχές μας.

Κατά την Ὁρθόδοξη διδασκαλία, οἱ ἅγιοι συμβασιλεύουν στόν οὐρανό μέ τόν Δεσπότη Χριστό, εἶναι φίλοι Του καί ζοῦν ἐν πλήρει συνειδήσει μετά τόν ἐπί γῆς θάνατό τους⁴⁰. Σύμφωνα πάλι μέ τό χωρίο τῆς Ἀποκαλύψεως (η΄, 3-4), οἱ προσευχές «πάντων τῶν ἁγίων», δηλ. ὄλων τῶν πιστῶν, ζώντων καί κεκοιμημένων, ἀνεβαίνουν ἀπό κοινοῦ ἐνώπιον Θεοῦ. Ἄν αὐτό συμβαίνει μέ ὄλους τους πιστούς, τότε πολύ περισσότερο εἰσακούονται οἱ προσευχές τῶν ἁγίων ἐπειδή εἶναι τά πρόσωπα πού κατεξοχήν εὐαρέστησαν τόν Θεό. Γι' αὐτό καί ἡ Ἐκκλησία ἐπικαλεῖται τίς προσευχές τους.

Οἱ «Μ.τ.Ἰ.» μᾶς κατηγοροῦν, ὅτι ἐφόσον «Ἐνας εἶναι ὁ μεσίτης . . .», ὁ Χριστός, (Α΄ Τιμ. β΄ 5) δέν θα πρέπει νά ἐπικαλούμαστε τούς ἁγίους στήν προσευχή μας, διότι ἔτσι καταργεῖται ἡ μεσιτεία τοῦ Χριστοῦ.

Σύμφωνα μέ τήν Ὁρθόδοξη διδασκαλία ὅμως, ἡ μεσιτεία τῶν ἁγίων πηγάζει ἀπό τή μεσιτεία τοῦ Χριστοῦ. Οἱ ἅγιοι προσεύχονται για μᾶς στόν Θεό διαμέσου τοῦ Χριστοῦ (ὡς θεάνθρωπου), καί διά τῆς μεσιτείας Τοῦ εἰσακούονται. Ἡ δική τους προσευχή (πρεσβεία) ὑπηρετεῖ τήν μοναδική αὐτή μεσιτεία τοῦ Χριστοῦ· δέν τήν καταργεῖ. Οἱ προσευχές τῶν ἁγίων γίνονται στό ὄνομα τοῦ Χριστοῦ καί μέ τήν δύναμη τῆς δικῆς Του μεσιτείας. Ἐάν ἡ προσευχή τῶν ἁγίων στό Θεό γιά ἐμᾶς καταργεῖ τήν μοναδική μεσιτεία τοῦ Χριστοῦ, τότε δέν θά πρέπει κανένας πιστός νά ζητᾶ τίς προσευχές ἄλλου Χριστιανοῦ, διότι μέ αὐτόν τόν τρόπο γίνεται μεσίτης μεταξύ Θεοῦ καί ἀνθρώπων, καί ἐπομένως καταργεῖ τό ἔργο τοῦ Χριστοῦ.

Κι ὅμως ἡ Ἁγία Γραφή εἶναι γεμάτη ἀπό παραδείγματα ἁγίων ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι προσεύχονταν ἀπευθείας στόν Θεό, ἀλλά καί ζητοῦσαν ἀπό ἄλλους νά προσευχηθοῦν γι' αὐτούς χωρίς νά φοβοῦνται ὅτι μέ αὐτό καταργοῦν τήν μεσιτεία τοῦ Χριστοῦ (π.χ. Ἰακ. ε΄ 16, Α΄ Θεσ. ε΄ 25, Β΄ Θεσ. γ΄ 1, Ρωμ. ιε΄ 30-31 κᾶ).

Μέ τήν ἴδια ἔννοια ὁ Ἄπ. Παῦλος προσδίδει στόν ἑαυτό του τήν ιδιότητα τοῦ «σωτήρος»: «*Τοῖς πᾶσι γέγονα τά πάντα, ἵνα πάντως τινάς σώσω*» (Α΄ Κορ. θ΄ 22). Μήπως μ' αὐτά τά λόγια ἀντικαθιστᾶ τόν μόνο Σωτήρα Χριστό; Ἀσφαλῶς ὄχι· ἀλλά λαχταρᾶ νά σώσει, μέ τήν ἔννοια νά τούς

⁴⁰ Βλ.: (Λουκ. ιε΄ 7), (Α΄ Κορ. ιγ΄ 8).

όδηγήσει στον μόνο Σωτήρα Χριστό. Αυτό ακριβώς κάνουν και οι άγιοι με τις πρεσβείες τους.

Οι «Μ.τ.Ι.» δέν παραδέχονται επίσης ότι γίνονται θαύματα μετά τό θάνατο τών Άποστόλων. Ό ίδιος όμως ό Χριστός βεβαιώνει τούς Μαθητές ότι θά μπορούν νά τελοῦν θαύματα οί άγιοι, έως τής συντελείας του αιώνας⁴¹.

ΑΓΙΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ

Οί «Μ.τ.Ι.» συγγέουν τήν προσκύνηση τών εικόνων μέ τή λατρεία τους. Προσκυνώντας τις εικόνες, **τιμοῦμε άπλως** τό εικονιζόμενο πρόσωπο, καθώς άπεικονίζονται σ' αυτές άγιες μορφές πού ευάρεστησαν τόν Θεό και τιμώνται ως φίλοι Του. «Η τής εικόνας τιμή επί τό πρωτότυπον διαβαίνει» (Ζ' Οίκουμ. Σύνοδος), και κατά τό άγιογραφικό: «Εμοί δέ λίαν έτιμήθησαν οί φίλοι σου, ό Θεός» (Ψαλμ. ρλη' 17). Συνεπώς, ή κατηγορία τών «Μ.τ.Ι.» ότι προσκυνώντας τις εικόνες λατρεύουμε άψυχα άντικείμενα και γινόμαστε ειδωλολάτρες, είναι τελείως άνυπόστατη.

Κατά τήν Όρθόδοξη διδασκαλία, δύο ειδών προσκυνήσεις ύπάρχουν: ή λατρευτική (ή άπόλυτη), ή όποία άποδίδεται μόνο στον Θεό, και ή τιμητική ή όποία άποδίδεται σε όποιονδήποτε άνθρωπο. Στο χωρίο τής Άποκάλυψης (γ' 7-9), ό ίδιος ό Κύριος δηλώνει ότι θά έβαζε τούς άνθρώπους νά προσκυνήσουν έναν άλλο άνθρωπο, τόν Έπίσκοπο τής Έκκλησίας τής Φιλαδελφείας. Άν ή προσκύνηση σήμαινε λατρεία, ό Κύριος δέν θά προέβαινε ποτέ στην παραπάνω ένέργεια. *Οί εικόνες, δέν είναι «είδωλα».* Δέν άποτελοῦν όμοιώματα θεών, αλλά άπλως άπεικονίζουν άγιους άνθρώπους πού ευάρεστησαν τόν Θεό. Η προσκύνηση τών εικόνων είναι τιμητική, όχι λατρευτική.

Οί άγιες εικόνες προσπαθοῦν νά αποδώσουν μέ χρώματα ό,τι ή Άγ. Γραφή διηγείται μέ γράμματα. Για παράδειγμα: Η άπεικόνιση του Χριστου με τή βοήθεια του χρωστήρα λειτουργεί ως διακήρυξη τής βασικότερης άλήθειας τής Χριστιανικής πίστης· ότι «ό Λόγος σάρξ

⁴¹ Βλ.: (Ιωάν. ιδ' 12), (Μάρκ. ιστ' 17-18).

ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν (ὡς ἄνθρωπος) ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ» (Ἰωάν. α΄ 14). Ὁ Χριστὸς ὡς τέλειος Θεὸς εἶναι ἀόρατος καὶ ἀπερίγραφτος καὶ ἀσχημάτιστος. Ὡς τέλειος ὁμως ἄνθρωπος, καὶ ἐπειδὴ «ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν», ἔγινε ὁρατὸς καὶ συνεπῶς περιγραφτὸς. Ἐφόσον εἶδαμε τὴ μορφή τοῦ Χριστοῦ, δικαιούμαστε νὰ Τὸν περιγράψουμε καὶ νὰ Τὸν ἀπεικονίζουμε. Ἀπεικονίζοντας τὴ μορφή Του δὲν ἀπεικονίζουμε τὴ θεότητα Του, ἀλλὰ τὴν ἀνθρώπινή Του φύση, διότι τὴν εἶδαμε «ὅ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν»⁴². Ἡ ἄρνηση τῆς εἰκόνας τοῦ Χριστοῦ ἰσοδυναμεῖ μὲ ἄρνηση τῆς ἐν λόγῳ ἀλήθειας.

1. Οἱ «Μ.τ.Ι.» μᾶς κατηγοροῦν ὅτι ἀποδίδουμε θαυματουργικὲς ἰδιότητες σὲ πολλές εἰκόνες καὶ τίς τιμοῦμε, ἐνῶ εἶναι ξύλα καὶ χρώματα. Σύμφωνα μὲ τὴν Ὁρθόδοξη διδασκαλία, ὅλα τὰ ἀντικείμενα πού βρίσκονται στοὺς χριστιανικοὺς ναοὺς θεωροῦνται ἱερά καὶ ἁγιασμένα. Σύμφωνα μὲ τὸ λόγο τοῦ Χριστοῦ, ὁ χρυσὸς πού βρισκόταν ὡς προσφορά τῶν Ἰσραηλιτῶν στὸν Ναὸ τοῦ Σολομῶντα ἐξαγιαζόταν ἐπειδὴ βρισκόταν μέσα σ' αὐτόν· πόσο μᾶλλον ἐξαγιαζόταν τὰ λειτουργικὰ ἀντικείμενα πού βρίσκονται σὲ ἓναν χριστιανικὸ ναό; (Ματθ. κγ΄ 15-17).

2. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀπόδοση θαυματουργικῆς δυνάμεως σὲ πολλές εἰκόνες, παρατηροῦμε ὅτι ὁ Θεὸς πολὺ συχνὰ φανερῶνει τὴ δυνάμη Του καὶ τὴ χάρη Του μέσω ἄψυχων ἀντικειμένων, ὅπως π.χ. συνέβη μὲ τὴ ράβδο τοῦ Μωυσῆ (Ἐξοδ. δ΄ 2-3), μὲ τὸ χάλκινο φίδι (Ἀριθμοὶ κα΄ 8), μὲ τὴ ράβδο τοῦ Ἄαρῶν (Ἀριθμοὶ ιζ΄ 1-11), μὲ τὰ «σουδάρια καὶ σιμικίνθια» (δηλ. μαντήλια καὶ περιζώματα) τοῦ ἀπ. Παύλου (Πραξ. ιθ΄ 11-12), καθὼς καὶ μὲ τὴ σκιά τοῦ ἀπ. Πέτρου (Πραξ. ε΄ 12-16) κ.ἄ.

Ἡ Ἁγ. Γραφή ἐπίσης εἶναι γεμάτη ἀπὸ παραδείγματα τιμητικῆς προσκύνησης ἀνθρώπων ἀπὸ ἄλλους ἀνθρώπους καὶ μάλιστα ἀπὸ ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ⁴³.

Τέλος, ἐνῶ οἱ ἴδιοι οἱ «Μ.τ.Ι.» χρησιμοποιοῦν εἰκόνες στὰ ἔντυπά τους, κατηγοροῦν τὴν Ἐκκλησία γιὰ εἰδωλολατρία.

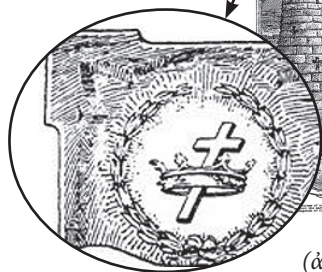
⁴² (Α΄ Ἰωάν. α΄ 1).

⁴³ Βλ.: (Γεν. κγ΄ 7-12), (Γεν. λγ΄ 3-7), (Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ε΄ 13-15), (Α΄ Βασ.), (Γ΄ Βασ.), (Α΄ Παραλειπομ.), (Ματθ. ιη΄ 23-29), (Ἀποκ. γ΄ 9).

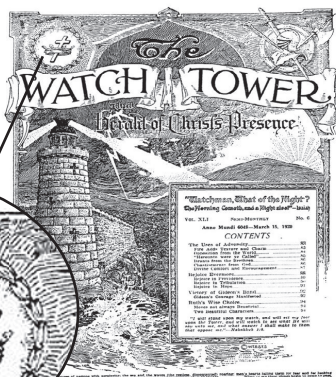

ΤΙΜΙΟΣ ΣΤΑΥΙΡΟΣ

Για πολλά χρόνια, ή «ΣΚΟΠΙΑ» χρησιμοποιούσε τον Τίμιο Σταυρό ως έμβλημα στο περιοδικό που εξέδιδε. Στή διπλανή φωτογραφία βλέπουμε το Σταυρό στο εξώφυλλο ενός περιοδικού της «ΣΚΟΠΙΑΣ»⁴⁴.

Λεπτομέρεια διπλανής
εικόνας

Εξώφυλλο ΣΚΟΠΙΑΣ
(αγγλική έκδοση) του 1920.
Διακρίνεται ο Σταυρός
μέ στέμμα πάνω αριστερά.

Σήμερα όμως τον άρνούνται.

Ίσχυρίζονται ότι το σχήμα του σταυρού που χρησιμοποιούμε έμεις οι Χριστιανοί, είναι αρχαίο ειδωλολατρικό σύμβολο, τό όποιο καθιέρωσε αυθαίρετα ό Μ. Κωνσταντίνος ως χριστιανικό σύμβολο τόν 4ο αι. Έπίσης, είναι γνωστή ή θέση τους ότι ό Χριστός δέν σταυρώθηκε πάνω σε τετραμερή Σταυρό, αλλά πάνω σ' έναν ξύλινο πάσσαλο.

Μέχρι τό 1931, σύμβολο της Όργάνωσης τους ήταν ό σταυρός μέ στέμμα (όπως φαίνεται στή παραπάνω φωτογραφία). Τό έτος όμως αυτό τά πιστεύω τους αλλάζουν, καί διακηρύττουν ότι ό Χριστός σταυρώθηκε πάνω σ' έναν πάσσαλο. Έτσι, άποκηρύττουν τό σταυρό, ισχυριζόμενοι ότι ουδέποτε τόν θεώρησαν ως σύμβολο της «άληθινής χριστιανοσύνης»⁴⁵.

Ό ισχυρισμός τώρα, ότι πριν από τόν 4ο αι. τό σύμβολο του Σταυρού ήταν άγνωστο στήν Έκκλησία, δέν εϋσταθεϊ. Κατά τά χρόνια τών διωγμών τών τριών πρώτων αιώνων, οί πρώτοι Χριστιανοί χάρασαν τόν Τίμιο Σταυρό στίς κατακόμβες της Ρώμης, γεγονός που βεβαιώνει τή χρήση του από τά πρώτα άκόμη χρόνια της Έκκλησίας.

⁴⁴ Παρόμοια μαρτυρία βρίσκουμε καί στους "Διαγγελίς, σ.200." Βιβλίο "Μ.τ.Ι."

⁴⁵ Σκοπιά 1968, σ. 439.

Σύμφωνα επίσης μέ Πατέρες τής Ἐκκλησίας καί ἐκκλησιαστικούς συγγραφείς αὐτῆς τῆς χρονικῆς περιόδου (Κυπριανός, Λακτάντιος, Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, Ὁριγένης), ὑπῆρχε ἡ ἀρχαία συνήθεια στούς πρώτους Χριστιανούς νά κάμνουν τό σταυρό τους, ἡ ὁποία στά μέσα τοῦ 2^{ου} αἰῶνα (150 μ.Χ.) εἶχε ἤδη ἐπικρατήσει παντοῦ.

Στήν κατηγορία ὅτι οἰκειοποιούμεστε ἓνα εἰδωλολατρικό σύμβολο, αὐτό πού ἔχουμε νά ποῦμε εἶναι ὅτι δέν μᾶς ἐνδιαφέρει ἐάν χρησιμοποιοῦσαν τό ἴδιο σύμβολο καί οἱ εἰδωλόλατρες πρό Χριστοῦ. Σημασία ἔχει ὅτι πάνω στό Σταυρό θυσιαστικέ Ὁ Θεάνθρωπος Χριστός γιά τή σωτηρία μας. *Ἐπομένως, ὁ Σταυρός εἶναι πλέον θυσιαστήριο, εἶναι τό ὄργανο, τό ὁποῖο χρησιμοποίησε ὁ Θεός γιά νά μᾶς σώσει.*⁴⁶ Εἶναι τό ΣΥΜΒΟΛΟ τῆς ΣΩΤΗΡΙΑΣ μας καί ὡς τέτοιο τό σεβόμαστε. Ὁ Σταυρός καθαγιαστικέ ἀπό τή θυσία τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ καί ἀπό σύμβολο κατάρας ἔγινε σύμβολο εὐλογίας καί σωτηρίας.

Στό βιβλίο τους «*Ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς*» (σ. 241) παραδέχονται τό Σταυρό τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Ρόδερφορντ, δευτέρος Πρόεδρος τῆς Σκοπιᾶς, σέ βιβλίο του πρὶν τό 1931, ἔγραφε: «*Ὁ Σταυρός τοῦ Χριστοῦ εἶναι ὁ μέγας ἄξων τῆς ἀληθείας, ὁ ἄξων τῆς θείας τῶν πραγμάτων διατάξεως, ἀπό τοῦ ὁποῖου ἀκτινοβολοῦσιν αἱ ἐλπίδες τῶν ἀνθρώπων*»⁴⁷. Καί σέ ἓνα ἄλλο βιβλίο του, λίγα χρόνια ἀργότερα, κατηγορεῖ τούς χριστιανούς ἐπειδή ἀρνοῦνται νά κηρύξουν Ἰησοῦν Χριστόν καί τοῦτον Ἐσταυρωμένον⁴⁸.

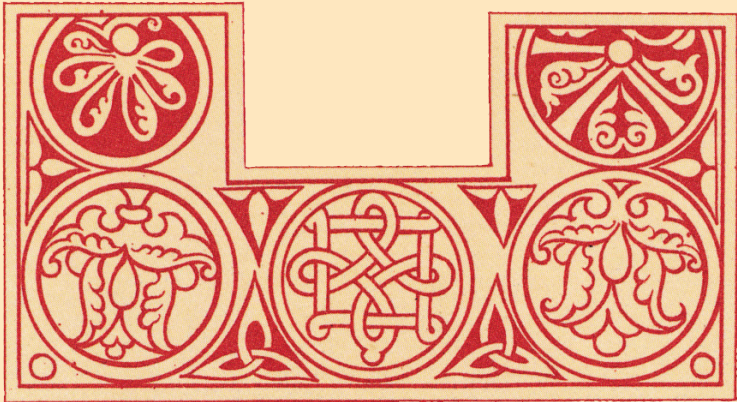
Σήμερα ἔχει ἀυξηθεῖ τόσο πολύ τό μίσος τῶν «Μ.τ.Ι.» γιά τό Σταυρό, ὥστε στή δική τους Ἀγ. Γραφή (ΜΝΚ) ἀντικατέστησαν παντοῦ τή λέξη αὐτή μέ τή φράση «ξύλο βασανισμοῦ» ἢ «πάσσαλος». Ἀκόμα, ἀντικατέστησαν τό ρῆμα «σταυρώνω» μέ τό «κρεμάω σέ ξύλο».

⁴⁶ Βλ.: (Εφ. β' 16) (Κολοσ. α' 20), (Α' Κορ. 1, 17-18), (Γαλ. 6, 12-14), (Φιλ. 2, 8· 3, 18).

⁴⁷ «*Ἡ κινήρα τοῦ Θεοῦ*», σ. 158. Βιβλίο γραμμένο ἀπό τόν Ἰ. Ρόδερφορντ, δεύτερο πρόεδρο τῆς «Σκοπιᾶς» τό 1921. (Εκδ. «Μ.τ.Ι.»). Πρβλ. π. Σωφρονίου Μιχαηλίδη, «*Ἡ Ὁρθοδοξία καί οἱ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά*», σ. 347, Λάρνακα-Κύπρος, 1997².

⁴⁸ «*Καταλλαγή*» σ. 152. Βιβλίο γραμμένο ἀπό τόν Ἰ. Ρόδερφορντ, δεύτερο πρόεδρο τῆς «Σκοπιᾶς» τό 1928. (Εκδ. «Μ.τ.Ι.»).

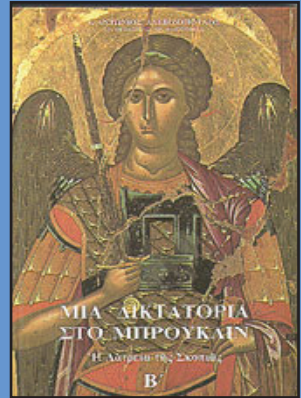

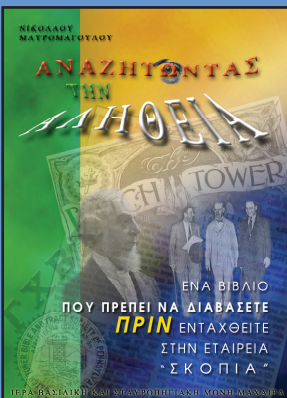
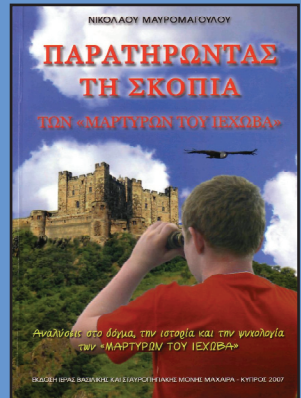
ΧΡΗΣΙΜΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Μερικά βοηθήματα που κυκλοφορούν σχετικά με τό θέμα είναι: «*Η Όρθοδοξία και οι Μάρτυρες του Ίεχωβά*», «*Αναζητώντας την Άληθεια*» μία αληθινή αυτοβιογραφία ενός πρώην «Μ.Τ.Ι.». κ.ά.

Επίσης, πολλές πληροφορίες μπορεί κανείς να συλλέξει και από την ιστοσελίδα «*ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΟΜΑΔΑ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ*» <http://www.oodegr.com> που «στήθηκε» από πρώην μέλη διαφόρων αιρέσεων και από την <http://antiairetikos.blogspot.com/>.

Ήδη, πολλοί συνάνθρωποί μας ξέφυγαν από τὰ «δίχτυα» τῶν αιρέσεων χάρη σ' αυτές τις ιστοσελίδες και τὰ βιβλία πού προαναφέραμε.

